

5692

DI Rámasetter Robert

Budapest

Disztér 2 II e 8

ELET

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vétetnek fel

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

VILÁG TÜKRE

A tudomány és a munkanélküliség

Mit szól a tudomány a mai páratlanul álló gazdasági válsághoz? Milyen eszközöket és módokat ajánl a tudomány a nyomor megszüntetésére, a termelés fellendítésére és a munkanélküliség eliminálására? Ez a kérdés önként adódik. Hiszen a gazdasági élet összes tényezői a nemzetgazdaság tudományából kértek választ a mai válság által felvetette mélyreható problémákra. Olyan időköt élünk, midőn csaknem az egész világ gondolkodása gazdasági, pénzügyi problémák és események területére koncentrálódik. Fenn tebbi kérdésre azonban mégsem könnyű feladat válaszolni, egyszerűen azért, mert a tudományok eddig kevés mondanivalója volt a mai válságról.

Csupán a válság egyik oka tekintetében egyeznek meg egymással a nemzetgazdászok. Abban tudnillik, hogy az árak mechanizmusát nem igyekeztek hozzáilleszteni a gazdasági élet strukturális változásaihoz. Adolf Weber müncheni nemzetgazdász a munkanélküliség okairól írott tanulmányában ezt az okot különösképpen kiemeli. (A tanulmány a szerző előző más munkáival együtt „Sociálpolitik” cím alatt Duncker és Hunblot München kiadásában jelent meg.) Véleménye szerint a döntő nehézségeket az okozta, hogy a háború után erősen megszorított javak elosztása és célszerű felhasználása elé akadályokat állítottak. A konjunktúrális fellendülés ideje alatt a gazdasági élet strukturális változásainak kihatásai fedve maradtak, annál súlyosabban estek azonban a latba, midőn a konjunktúra összeomlott. A politikai gátlások csak fokozták a gazdasági zavarokat. A német munkanélküliség speciális okául Weber a kínálatnak és a keresletnek ugrásszerű változásait hozza fel, valamint azt, hogy a magángazdaság jelentős tökemennyiséget hibásan használt fel, az állam pedig ugyancsak jelentős összegeket „elwirtschaftolt”.

Weber tanulmányában inkább a diazonis megállapítására szorítkozik. Sejtetni engedni azonban, hogyan képzeli el a gyógyulást: „vissza kell állítani a szabad gazdasági forgalom piaci árképződését. A tőkének ismét lehetővé kell tenni a legjövendelőbb ut megvalósítását, az árának biztosítani kell a megfelelő árat, a szorgalomnak és intelligenciának természetes megjutalmazásukat, a lustaságnak és az esztelenységnek természetes megbüntetését”. Macaulay híres citátumával bocsátja utra Weber olvasóit, holott tulajdonképpen csak ezután merülnek fel az igazi kérdések: hogyan lehetne ezt az eredményt elérni?

Ludvig Mises bécsi professzor alapjában véve ugyanezt a receptet kívánja alkalmaztatni. Ő azonban tovább megy, mint Weber és álláspontjának indoklását jóval világosabban fejti ki. („Die Ursachen der Wirtschaftskrise Verlag I. C. B. Mohr, Tübingen.”) Minden konjunktúra változás döntő oka azokban az intézkedésekben keresendő, amelyeket a bankok a kölcsön kamatláb mesterséges megszorítása érdekében tettek. Az intervencionizmus zavarja meg a békét, ebben az esetben a bankok intervencionizmusa, más esetekben az állam, vagy a szakszervezetek zavarják meg a piac mechanizmusának

Negyvenezer lejben állapították meg a buza belföldi kényszer árát

A barnakenyér ára hat, a fehér kenyéré nyolc lejre fog emelkedni különként a kényszerár bevezetése után

Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnapi számunkban megírtuk, hogy Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter a mezőgazdasági szindikátusok konferenciáján bejelentette a buza belföldi kényszerárának bevezetését. A földművelésügyi minisztériumban már dolgoznak is az idevonatkozó törvényjavaslat előkészítésén. A törvényjavaslat az elsőrendű buza eladási árát vagononként 40 ezer lejben állapítja meg. Ez a terv azt jelenti, hogy a belföldi fogyasztónak a világarbitáson felül 2 lej 10, 2 lej 20 banit kell kifizetniök kilogrammonként a mezőgazdasággal szembeni áldozati adó címén. Jugoszlávia is kipróbálta már a belföldi kényszer ár rend-

szert, amely azonban csődöt mondott, mert a valóságban a kereslet és a kínálat játéka irányítja most is a jugoszláv buzaárakat. A buza belső kényszerára mindenesetre egy újabb a fogyasztó lakosságra kivetett adót jelent, amely alkalmas arra, hogy súlyosítsa az amugyis nehéz életviszonyokat.

A buza kényszerárának megállapításával egyidejűleg úgy rendelkezik a javaslat, hogy a barna kenyér árát különként 6, a fehér kenyérét különként 8 lejre kell felemleni. A javaslatot egy bizottság készítette el, amelynek tagjai Manolescu Strunga, Emerich Reuter, I. Tatas, Cornateanu és Sescioreanu képviselők voltak.

Felsőbb kívánságra békültek ki egymással Jorga és Argetoianu

Jorga csak kulturális ügyekkel fog foglalkozni, míg Argetoianu teljesen szabadkezet kapott a pénzügyi kérdések terén

Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nappal az előtt még elkerülhetetlennek látszott a kormányválság kitörése és Jorga professzornak a kormány éléről való eltávolítása. Beavatott körökben teljes határozottsággal beszéltek a kormány átszervezésének részleteiről és egyesek tudni vélték azt a terminust is, amelyen belül Jorga lemondásának meg kellett történnie. Annál nagyobb meglepetésként hatott az a távirat, amelyet az uralkodó válaszképpen küldött Jorgának a kultúrliqa nevében hozzáintézt üdvözlő táviratára. Az uralkodó a táviratban legmagasabb elismerését fejezi ki Jorga kulturális tevékenysége fölött, amelyben biztosítékát látja annak, hogy a kormányzás terén vállalt feladatait is sikerre fogja vinni. Ez a távirat félreértést nem ismerő módon tanuskodott Jorga po-

litikai pozíciójának megszilárdulása mellett.

Mi történt közben? A fővárosi lapok különböző verziókat kolportálnak erre vonatkozóan. A legvalószínűbbnek az a híradás látszik, hogy Jorga és Argetoianu felsőbb kívánságra kibékültek egymással. Tény az, hogy a színajai minisztertanácson már teljes harmónia honolt Jorga és Argetoianu között. Az Adeverul tudni véli, hogy Argetoianu a béke feltételül azt kötötte ki magának, hogy politikai és pénzügyi kérdésekben teljesen szabad legyen.

Az Adeverul hozzáteszi végül, hogy az uralkodó táviratát a kormány helyzete tisztázottnak tekinthető, de az általános politikai helyzet nem. A mai körülmények között nem lehet kormányozni a pártok figyelembevételével.

az erdélyiek Astra kongresszusa. Az efféle derűs kongresszusok azonban, amelyekre fényes bankettek tesznek pontot, egyre ritkábbak. A legtöbb kongresszuson minél kevesebbet esznek és annál többet sirnak. Sirnak a tanárok, a könyvelők, a mindenféle fajtájú tisztviselők, a nyugdíjasok, a pékek a molnárok, a kis- és nagyiparosok, a kereskedők és mindenki más, akinek van még ereje a siráshoz.

Tömérdek keserűség, panasz, elkeseredés és követelés ömlik ki ezekből a kongresszusokból, verejtékes munkával memorandumok, javaslatok és tervezetek készülnek el, hogy legyen mivel befűteni a miniszteri kályhákát, egy-egy szakmabeli vezér kétségbeesetten elkijáltja magát és hangja — a tradicionális pusztába kiáltó szó — úgy pattan le a miniszterek füléről, mint a falra hányt borsó.

A kongresszusok összeülnek, a delegátusok kisírják magukat, azután hazautaznak és otthon folytatják a sirást. Nincs másnak haszna ezekből a gyülekezetekből csak a vasutnak és a vendéglősöknek. A delegátusok esetleg rá is fizetnek az egészre. Mint például Fortu tanár, aki a legutóbbi tanárkongresszuson azt találta követelni, hogy a középiskolai tanárok tiltakozás jeléül ne vegyenek részt az

érettségi bizottságokban. A javaslatát ugyan nem fogadták el, őt magát azonban fegyelmi bíróság elé állította Jorga. A póruljárt tanár mindenesetre meg fogja gondolni, hogy még egyszer elmenjen egy kongresszusra, ha már szabadon ki sem beszélheti magát az ember egy ilyen igazán ártalmatlan és a kormány nyugodt álmát semmiképpen sem zavaró kongresszuson.

Azzal még nem tette meg kötelességét, ha kifizeti előfizetési hátralékát...

Szerezzen egy új előfizetőt az Uj Keletnek,

ha azt akarja, hogy az erdélyi zsidóság egyetlen organuma zavartalanul teljesítse kötelességét!

Béke a kormányban

Jorga és Argetoianu — ha hinni lehet sajtó híreinek — kibékültek egymással. A békekötés feltételei szerint egyfelől Argetoianu szabadkezet nyer a gazdasági kérdésekben, másfelől Jorga miniszterelnök nem fogja keresztezni többé a pénzügyminiszter pénzügyi koncepcióit.

A békefeltételek fölöttébb hasonlítanak két vándor esetéhez, akiknek csak egy új vándor volt s így meg kellett egyezniök, hogy ki üljön a lovon. Mire az egyik vándor a következő megoldást ajánlotta egygyű társának: délelőtt én ülök a lovon és te fogsz gyalogolni, délután pedig te gyalogolsz és én ülök a lovon. Az egygyű belemet az alkuba s csak természetes, hogy mindig a másik ült a lovon.

A Jorga-Argetoianu béke szerint is Argetoianu ül mindig a lovon. Mert Argetoianu egyfelől szabadkezet kap a gazdasági kérdésekben, másfelől pedig Jorgának hallgatnia kell. Így már érthető az is, amit a bukaresti sajtó ír, hogy a kormány helyzete az utóbbi napokban megszilárdult. Készséggel elhiszük, hogy a kormány helyé nmarad. Helyén marad addig, amíg a béke fennáll, amíg a felek beartják a békefeltételeket.

De meddig tarthat ez az idillikus békeállapot? Aki ismeri Jorgát, tudja, hogy a miniszterelnök nem az az ember, aki sokáig bírja a hallgatást. Még kevésbé fogja elviselni, hogy a saját kormányában ne ő legyen a primhegedűs. Már pedig egy mai kormányban az a primhegedűs, aki a gazdasági kérdéseket intézi, pláne, ha olyan teljhatalommal rendelkezik, mint Argetoianu.

Nem kell tehát kétségbeesni. Jorga rövidesen ismét beszélni fog.

Jön a drága kenyér

Nem mi állapítjuk meg, hanem a kormány, hogy kár volt a bélyeggel megcsufolni a kenyeret. Hiszen, ha a bélyeg segített volna a gazdákon, akkor nem lett volna szükség arra, hogy a belföldi fogyasztásra szánt buzára kényszerárat parancsoljanak rá.

A pékeket is tönkretette a bélyeg és a kenyeret is megdrágította, bár a földművelésügyi miniszter reggeltől estig egyebet sem mondott csak azt, hogy a bélyeg terhé kizárólag a pékek fogják viselni. Most ketten is nyögnek ezeknek a szép kék céduláknak az örömét: a pékek meg a fogyasztók, a földművelő embernek pedig annyira haszna van az egészből, hogy ő is ráragaszthat egy bélyeget a kenyérrre, ha történetesen eszébe jutna, hogy a péknél süsse meg az otthon dagasztott cipót.

Egyszóval minden más sikerült a kormányknak, csak éppen a buza árát nem tudta felnyomni. Eppen ezért akarja a földművelésügyi miniszter egy gombnyomással a duplájára emelni az itthon fogyasztott buza árát. Most már szó sincs arról, hogy a kenyér nem lesz drágább. A kormány már előre megengedi, hogy egy lejfel emeljék a kenyér árát. Minthogy pedig a buza árát 2 lej 20 banival emeli a kényszerrendelet, egészen biztos, hogy a kenyér legalább két lejfel lesz drágább.

Csak az a kérdés, hogy ezeket a nehezen kiizadott két lejeket ki fogja megkapni? Mert a gazda egészen biztosan nem. Ő már vagy eladta a buzáját, vagy továbbra is áron alul vesztegeti el, mert nincs ideje megvárni, míg a törvényből valóság lesz.

Póruljárt professzor

Kezdődik az őszi kezdődnek a kongresszusok. Amikor a vándormadarak elindulnak a déli tájak felé. Romániában megkezdődnek a kongresszusok és szakadatlanul tartanak, míg a nyári kánikula el nem vária a szóradatot. Ő nem passzióból tartják vasárnapról-vasárnapra ezeket a kongresszusokat. bár akad közöttük persze kellemes ceremónia is, mint a mult vasárnapi Jorga-féle Liga Culturala és

még nem tette kötelességét, ha előfizetési kártyát...

Uj előfizetnek,

akarja, hogy erdélyi zsidóság organuma zavartalanul teljesítse kötelességét!

Értesítések

4 Lej
8 Lej
40 Lej
3 Lej
6 Lej

ott apróhirdetés. Díj előre fizetve. Helyi újságokkal együtt megvásárolható.

ETROL

szünteti a hajszálbetegséget. Kapható gyógyszer és illatszert.

Legújabb

házi villanyvilágítás megtervezésére felkérjük a mérnököt Gyula, Str.

Jobb közelemben

„Jobb közelemben leadni.

Év óta fennálló

lisztellett értesítési kártyák. Vendéglátó és vendéglátó szolgálatok. Új és régi üzletek. Uccá elejére. Uccá elejére. Uccá elejére. Uccá elejére.

10 évig

10 évig. 10 évig. 10 évig. 10 évig.

Értesítések

Értesítések. Értesítések. Értesítések. Értesítések.

szoba konyha

szoba konyha. szoba konyha. szoba konyha. szoba konyha.

szoba konyha

szoba konyha. szoba konyha. szoba konyha. szoba konyha.

szoba konyha

szoba konyha. szoba konyha. szoba konyha. szoba konyha.

szoba konyha

szoba konyha. szoba konyha. szoba konyha. szoba konyha.

szoba konyha

szoba konyha. szoba konyha. szoba konyha. szoba konyha.

szoba konyha

szoba konyha. szoba konyha. szoba konyha. szoba konyha.

szabad játékát és idézik fel a munkanélküliséget. Ha nem történnének ilyen intervenciók, a gazdasági fejlődés egyes vonalban történne. Ha mégis ilyen hullámvonalakat mutatna a fejlődés vonala, ez azzal magyarázható, hogy önkényes beavatkozások zavarják az erők szabad játékát. A válság megszüntetésének egyetlen követelménye tehát kézenfekvő: a beavatkozásoknak meg kell szűnni. Le kell mondani az olyan politikáról, amely a kamatlábat, a bért és az árakat másképpen kívánja alakítani, mint ahogyan azokat a piac alakítja ki.

Mises egyike azoknak a keveseknek, akik a gazdasági koncepció tekintetében az ortodox liberálisizmus iskolájához tartoznak. Ő a legszélső jobboldalhoz tartozik. Számára a gazdasági életben Richardo óta csak annyiban történt változás, hogy a beavatkozások száma és térfogata rendkívüli mértékben megnőtt. Lényegében azonban semmit sem változott. Mises gazdaságpolitikai értékelésére jellemző, hogy a monopol-kapitalizmus problémáit egyáltalán nem érinti, hogy a munkanélküliség kihatásairól mindössze annyi mondanivalója van, hogy a termelésnek a racionalizálás által való olcsóbbá tétele a szabadabbá tett munkaerőket mindig foglalkozáshoz juttatta. Ezek szerint tehát a mai munkanélkülieknek egyetlen valami hiányzik: egy picike türelem.

Emil Léderer, a heidelbergi egyetem tanára, azt tűzte ki célul maga elé, hogy a Richardo-féle elmélet szembeötlően gyenge oldalait kellő világításba helyezze s a gazdasági élet tényeit teoretikusan feldolgozza. Léderer egészen más végkövetkeztetésekhez jut, mint Mises. A problémákról írott kis tanulmányából ez nyilvánvalóan kiderül. („Wirkungen des Lohnbaues“ I. C. B. Mohr, Tübingen). A klasszikus elmélet azt mondja, hogy a bérsökkenés csatlakoztatlan eszköze a termelés kiszélesítésének és ezáltal bekebelezi a munkanélkülieket a termelés folyamatába, mert növeli a vállalkozó profitját s ezáltal hajtja a termelés kiszélesítéséhez. A munkanélküliség tehát túlságosan magas bérnivót jelez. A bérszállítások lehetséges hatásainak analízise során Léderer arra az eredményre jut, hogy ez az elmélet általában nem tartható fenn, vagyis a bérsökkenés által a jelenlegi gazdasági válságot nem lehet eliminálni.

Ezen ellentmondás ellenére is Léderer a mai gazdasági válság okainak analízisében olyan konkluziókhoz is jut, amelyek a fentebb említett két teoretikus megállapításával egyeznek. („Wege aus der Krise. I. C. B. Mohr, Tübingen“). A válság az által keletkezett, hogy a fokozott hitel segítségével túlságosan gyorsan történt meg a termelés alapjainak kiszélesítése. Strukturális változások készítettek elő a krízist és a technikai haladás hatásai, a vámkok, a kartellek és a politikai kényszerítések növelték a nehézségeket. A válság likvidálása csak az ár oldaláról történhetik meg. Am — és most jön az a de, amely Léderert, mint a szélsőbaloldali szárny képviselőjét mutatja be: a kapitalista gazdálkodás automatizmusa csődöt mond. A termelésnek kartellekbe és trösztökbe való részleges megszervezése, a legfontosabb árak fixozása megbénítja az áru-termelés fejlődését, megakadályozza a munkásoknak új iparvállalatokba való felszívódását. A kapitalizmus nem ura többé azoknak a feladatoknak, amelyeket a fejlődés eléje állít. „Közel van az idő, midőn a társadalmi termelő erő tervszerű rendezése elkerülhetetlen lesz“.

Egészen más szempontokat követ dr. Rolf Frickenek egy kicsi írása (Die Ursachen der Arbeitslosigkeit“ Junker und Dünhaupt, Berlin), amely lehetőleg a gazdasági tények fontos képét kívánja nyújtani s ezek alapján néhány javaslatot tenni gyakorlati reformokra vonatkozólag. Fricke mindenképp is az államháztartások szanálását és a termelési költségek redukálását követeli. A „látens“ munkanélküliséget a munkanélküli biztosítás alapos és energikus reformja segítségével akarja leküzdni.

A fentebb ismertetett tanulmányok után megkérdéshetjük, hogy a cikk elején feltett kérdésekre milyen választ kapott a gazdasági élet a tudománytól? Semmit, vagy majdnem semmit. Mert az idézett tu

A BRÁZAI sósorszesz 3 tulajdonsága:

jobb, olcsóbb és ami a fő hatásosabb!!

dások majdnem mindegyikének válasza más eredményekre jut. Még a válság okai tekintetében lehet valamelyes hasonlóságot találni a vélemények között, habár az akcentus itt is hol egyik, hol másik okra esik. Teljesen ellentétesek a nézetek azonban, midőn arról van szó, hogyan kellene a harcot a válsággal szemben felvenni.

Egységes programot e különböző véleményekből nem lehet alkotni, úgy, hogy a gyakorlati gazdasági politika igen kevés hasznot huzhat a tudomány tanácsaiból. Aminek oka talán abban rejlik, hogy ezekben a kérdésekben a tudomány sokkal inkább függ a politikától, mint amennyire azt beismertik.

Amerika újabb kilenc millió dolláros moratóriumot adott Németországnak

Borah amerikai szenátor javaslatot tett a hadihajók építésének öt évre való felfüggesztésére

Newyork, szeptember 15. Az Egyesült Államok kormánya moratóriumot adott Németországnak azon kilencmillió dolláros tartozás tekintetében is, amelyet a külön amerikai-német egyezmény intézkedéseivel képest a háború alatt lefoglalt amerikai vagyontörvényes annuitásaként kellene fizetnie. A fizetésfelfüggesztés egy évre szól.

Newyork, szeptember 15. Borah sze-

nátor rádióbeszédében azt a javaslatot vetette fel, hogy a hatalmak öt évre hagyják abba hadihajók gyártását. Hír szerint Hoover elnök rokonszenvezik a tervvel és sok híve van a kongresszuson is, mert a törvényhozókat aggodalommal tölti el az amerikai költségvetés növekvő deficitje, amit a hajóépítések kiküszöbölésével jelentősen mérsékelni lehetne.

Az angol alsóház megszavazta a takarékosági törvényjavaslatot

A kormány elakarja tüntetni a külkereskedelmi mérleg passzivitását. Gandhi Londonban ismertette a hindu nacionalisták feltételeit

London, szeptember 15. Az alsóház 310 szavazattal 253 ellenében megszavazta a takarékosági törvényjavaslatot. Ez volt a kormány és a parlamenti elelnék legkomolyabb erőpróbája. A kormány helyzete megszilárdult. Ezzel egyidejűleg az Evening News jelenti, hogy az angol kormány bizottságilag tanulmányozni készül azokat a módokat, amelyek segítségével a külkereskedelmi mérleg passzivitása eltüntethető lenne.

London, szeptember 15. Gandhi az amerikai rádióhallgatók részére előadást tartott, amelyben ismertette India függetlenségi harcát s hangoztatta, hogy az ő intenciói szerint híveinek vérontás és erőszak nélkül kell megvívniuk harcukat a hatalommal. Este a hindu nacionalista vezér Macdonaldhoz volt hivatalos. Kedden Gandhi az indiai alkotmányozó bizottságban ismertette a hindu nacionalisták megegyezési feltételeit.

Jabotinszky, akit a revizionisták december végéig szabadságotak meglepetés-szerűen újra elfoglalta elnöki hivatalát

Aktól tartott Jabotinszky, hogy távollétében Grossmann az elszakadás elleni mozgalomnak fogja megnyerni a revizionistákat

Párizs, szeptember 15. Jabotinszky Vladimir a revizionista cionista mozgalom megteremtője, akit a revizionisták legutolsó bázeli kongresszusa elnökségi minőségében ez év végéig szabadságotak, hirtelen megszakitotta a szabadságát és elnöki tevékenységét meglepetés-szerűen újból felvette. Ezzel az aktuális a revizionista mozgalom krízise elérte tetőpontját. Jabotinszky már a legutóbbi bázeli cionista világgongresszus alkalmából, a revizionisták végeljavaslatának elvetése után, akciót kezdett a revizionisták számára a világszervezetből való kilépésére és egy külön világszervezet megalakítására. Ezt a szándékát Jabotinszky erős gesztussal hozta nyilvánosságra, felugrott a kongresszusi tribünre és az egész kongresszus személtárára eltépte delegátus-igazolványát.

A revizionista mozgalom főbb vezetői, elsősorban Meer Grossmann, aki a revizionizmust szervezettelé kiépítette, határozottan szembefordult Jabotinszky tervével és úgy határozott, hogy Grossmannak volt többsége a bázeli revizionista kongresszuson, mert a kongresszus úgy döntött, hogy Jabotinszkyt ez év december végéig szabadságotak az elnöki székből, ami kor is az összehívandó világgongresszus fogja véglegesen szabályozni a revizionisták viszonyát a világszervezethez. Jabotinszky szabadságotakására azért volt szükség, hogy a kongresszus összehívásáig el lehessen kerülni a revizionista tábor belső harcát. Ennek ellenére a revizionisták belső ellentétei az utóbbi időben any-

nyira kiéleződtek, hogy a beavatottak már a szervezet kettészakadását jósolták be. Jabotinszkynek az elnöki székre való visszatérése pedig új konfliktusok magvát rejti magában.

Jabotinszky az ITA munkatársának adott nyilatkozatában azzal indokolja meg elhatározását, hogy párizsi barátainak sürgetésére állott ismét az Unió élére, akik attól tartottak, hogy az ő távollétében Meer Grossmannnak sikerülni fog a maga álláspontra hangolni a revizionisták többségét és így a decemberi kongresszus a Cionista Világszervezettel való elszakadás ellen szavazhatna.

Jabotinszky a Meer Grossmann vezetésével álló revizionista irodát írásban értesítette arról az elhatározásáról, hogy az iroda effektív vezetését átveszi és egyúttal leszögezte azt is, hogy legfőbb feladata a revizionizmus két irányának kibékítése lesz.

Jabotinszky párizsi lapjának, a Rassojnek legutóbbi száma már közli is a „Független Cionista Világszervezet” alapszabály-tervezetét. Érdekes, hogy ez az alapszabály-tervezet különbséget tesz választók és tagok között. Tagja a szervezetnek az lehet, aki teljes egészében magáévá teszi a párt programját és bizonyos kötelezettségeket vállal magára. A tagokat ajánlással titkos szavazattal választják meg. Ezzel szemben választók azok lehetnek, akik a választás előtt írásban és becsületszóban ismerik el, hogy a zsidó állam alapján állanak.

Villanygőgő
CSERÉ 50
az új feszültségre
százalékkal

Rezsó és vasaló átalakítás
az
Elektrikánál
Cluj, Hotel Central épület

Jándi Dávid képiállítása

Szezónnyitó képiállítás a Jándi Dávidé, mely tegnap nyílt meg a kolozsvári vármegyeház üvegtermében. A kolozsvári, de az egész erdélyi közönségnek használni a taxit, nek is fölösleges dolog volna újként bemutatni ezt a robusztus zsidó művészt és zsidó motívumokban gazdag művészetét. Jándi annyira eredeti, kemény és invenciózus művész, hogy minden még legjelentéktelenebb alkotásán is rajtaviseli a maga egyéniségének stigmáját.

Jelenlegi kiállítására nem nagy vázsnakat hozott Jándi Dávid; kompozícióit, vizióit szűkebb keretekbe zárta be. Ezekben a szűkebb keretekben Jándi kiemelkedő erőnyei, mint az érzéki frissesség, a vonalak és formák ingerlő mozgalmassága, a színek hangulatilag is élénken ható teltsége — talán még kifejezettebben jutnak szóhoz, mint nagy kompozícióin.

A kiállított képek túlnyomó többsége — pasztell. Bőséges fantázia, egy gazdag látású szem viziói párosulnak rajtuk egy nyugtalan ember kikívánczoló, konvulzív élményeivel.

Éles szinhatások váltakoznak rajtuk, anélkül, hogy legkevésbé megbántsák azt a különös hangulati egységet, mely Jándi Dávid legkülönösebb sajátja. Pasztelljeinek többsége ezuttal tájképeket elevenít meg; mézédés, napsugárban furdó mezőket éles, harsány, kékeszöldbe hajló ég ölel át; meleg tónusú földek barázdáiból az élet lángoló színe csapnak felénk.

De tud sötéten, sötét misztikum is látni Jándi Dávid. Két zsinagógai képe csupa misztikum, csaknem rembrandti homállyal ható alkotás. Emelett vannak pasztelljei, melyeken nagy kompozícióinak jellegzetessége: a színekkel és ecsetvonásokkal megelevenített mozgás fut nyugtalanító képbe, erős érzéki hatással, fantáziát, szemet és ideget vibráló eredetiséggel.

Jándi művésze kétségtelenül nem egyszerű annak ellenére, hogy spontán és tuifutott temperamentumra valló. Még így, kimért keretekbe zárva, a pasztell eredendően enyhébb eszközeihez alkalmazkodó is, árad belőlük a robusztum, az erő, a problémákkal való bírközési kedv. Nyugtalanító ember, nyugtalanító művésze.

Eppen ezért remélhető, hogy még a mai sivár kulturális körökben is, a szépségnek valóban nem kedvező atmoszférában: Jándi kiállítását kivételes érdeklődést fog kelteni.

A tárlat egész napon át nyitva van és díjtalanul megtekinthető. (s. l.)

Primăria Municipiului Cluj
Nr. 17924—1931.

PUBLICATIUNE

Pentru scopul curăţirei anuale a canalului morii şi pentru consolidarea malurilor, apa canalului morii se va lua la 1. Octombrie a. c. orele 18 şi se va reintoarce la 11 Octombrie a. c. la orele 21.
Cluj, la 9 Septembrie 1931.

Primăria Municipiului Cluj

Gyár Reg. Fe d. 133. Fiókoks: Reg. Maria 11, Str. Barilla 2, Cal. Motilor 112.

Oszi és téli ruhákat legolcsóbban fest tisztít UNIO Cluj

Leipnic
errorsze
udapest

üttörtökön temet

gy megme

Budapest, szeptember 15. A zsidó származású Jándi Dávid kiállítását a kolozsvári vármegyeház üvegtermében nyitotta meg Jándi Dávid. A kiállítás a zsidó művészetet mutatja meg a robusztus zsidó művészt és zsidó motívumokban gazdag művészetét. Jándi annyira eredeti, kemény és invenciózus művész, hogy minden még legjelentéktelenebb alkotásán is rajtaviseli a maga egyéniségének stigmáját.

Ennek az utóbbi kiállításnak a látású szem viziói párosulnak rajtuk egy nyugtalan ember kikívánczoló, konvulzív élményeivel.

Leipnic Márton... zsidó származású Jándi Dávid kiállítását a kolozsvári vármegyeház üvegtermében nyitotta meg Jándi Dávid.

Leipnic Márton... zsidó származású Jándi Dávid kiállítását a kolozsvári vármegyeház üvegtermében nyitotta meg Jándi Dávid.

Leipnic Márton... zsidó származású Jándi Dávid kiállítását a kolozsvári vármegyeház üvegtermében nyitotta meg Jándi Dávid.

Emiatt cseh... voltak tegnap... kon. vasuti

s Pozsony külv... zsidó származású Jándi Dávid kiállítását a kolozsvári vármegyeház üvegtermében nyitotta meg Jándi Dávid.

mert úgy talál... bágyi merényl... végrehajtsa se... tat a még szin... terburgi vasu

A budapesti ny... hogy noha igen... nak szemben, a

Mindenféle tűz... motorfecske... Kérjen árje

JUL. 7

gépgyár Bras

erdia, 1931 szeptember 16.

Leipnick Mártont, a párizsi kommunista terrorszervezet egyik vezetőjét gyanusítja a budapesti rendőrség a biatorbágyi merénylet elkövetésével

Történetükön temetik a merénylet áldozatait. A rendőrség számos gyanúsított vallatását kezdte meg. Külföldre is kiterjed a nyomozás

Magyar megmenekült utas elbeszéli a szörnyű éjszaka történetét

Budapest, szeptember 15. A MÁV igazgatósága által kitűzött 50.000 pengés (másfél millió lejes) jutalom a biatorbágyi vasuti merénylet nyomra vezetőjének, óriási mértékben felélénkítette a rendőri nyomozást. Számtalan jelentés érkezik a főkapitánysághoz. Ezek közül egy soffőr bejelentése a legtekvesebb. Ez elmondja, hogy szombaton két férfi azzal a feltétellel akarta bérelni taxiját, hogy ő engedje át a kocsit a helyére, mert soffőr nélkül akar használni a taxit. A soffőr természetesen nem fogadta el az ajánlatot, mert pontos személyleírást adott a gyanús férfiről. A rendőrségnek ez a feltevése, hogy legalább két-három ember vett részt a gaztett elkövetésében. A tettesek közül legalább egy külföldi, mert úgy az elgondolás, mint a kivétel, külföldi kézre vall.

Ennek az utóbbi feltevésnek helyességét látszik igazolni az a legújabb jelentés, amely szerint a rendőri nyomozás kilencvenháromezer biztonszággal megállapította,

hogy a merénylet színhelyén talált levél Leipnick Márton, magyarországi származású elektrotechnikus kézírásával azonos.

Leipnick Márton a budapesti rendőrség politikai nyilvántartásában mint a párizsi kommunisták egyik vezető-személyisége szerepel, aki mint kurir, hamis utlevéllel többször fordult meg Magyarországon s aki Párizsban egy magasabb kommunista kurzust is végzett.

Leipnick többször fordult meg Csehszlovákiában is s nem lehetetlen, hogy most is odaszökött. A budapesti rendőrség közölte személyleírását a csehszlovák hatóságokkal, mert az a gyanu merült fel, hogy Leipnick Csehszlovákián keresztül szovjetterületre akar szökni. Ezt valószínűvé teszi az a körülmény is, hogy Biatorbágytól csak félóra járányira van a csehszlovák határ s a tettesek a robbantás után átmenekültek a határon.

Emiatt csehszlovák területen is voltak tegnap razziák országutakon, vasuti pályaudvarokon

s Pozsony külvárosi negyedeiben. A razziák eredményeként számos kommunistát őrizetbe vettek.

A külföldi rendőrségek közül különösen a berlini tartózkodást a budapesti főkapitánysággal,

mert úgy találják, hogy a biatorbágyi merénylet előkészítése és végrehajtása sok hasonlóságot mutat a még szintén felderítetlen jüsterburgi vasuti merénylettel.

A budapesti nyomozók hangoztatják, hogy noha igen nehéz feladattal állnak szemben, a nyomozás munkájának

végző sikerében bíznak. Egyébként egyidejű tudósítás szerint a tettesek kikutatására megindított nagyarányú nyomozás az éjszaka folyamán döntő fordulathoz érkezett.

Nyomatékos gyanu merült fel egy

Diszszirhely az áldozatoknak

Budapest, szeptember 15. A biatorbágyi vasuti merénylet halálos áldozatait csütörtökön délután fogják temetni a Vértanúk országos gyász mellett. Az áldozatokat az államvasutak a magáhalottjainak tekinti s gondoskodik temetésükről. A végzettségén a kormány is képviseltetni fogja magát. Budapest főváros tanácsa elhatározta,

hogy a merénylet áldozatainak diszszirhelyet biztosít a farkasréti temetőben.

A külföldi áldozatokat hazaszállították. A kormány részéről a temetési szertartást Zsitvay igazságügyminiszter fogja vezényelni. A temetésen részt vesznek a budapesti diplomáciai testület tagjai is. Az egyházi szertartást a katolikus, református és zsidó felekezetek papjai fogják végezni a temetésen.

Magyar gyártmányú elemekkel rabbantottak

A szakértői szemle megállapította, hogy

Szemtanu elbeszélése a borzalmak éjszakájáról

Egy szemtanu. Rác József bécsi műegyetemi hallgató. A megmenekült hetedik kocsis utasa. És most beszél. Gondolatai rendszertelenek, válasza idegesek, mert még mindig az éjszaka rémképei rajzanak szeméi elé.

Négyen ültünk a harmadik osztály szakaszában. Mikor a Keleti pályaudvaron felszállottam a vonatra, fogalmam sem volt róla, hogy a hetedik kocsira szálltam! Menetirányban az ablak mellett ültem, velem szemközt egy 10 éves leányka tem, az apja üldögélt, a mellettem levő sarokban pedig az anyja. Románok voltak, akik Budapestet át Németországba igyekeztek, hogy ott állandóan letelepedjenek. Egy ideig elbeszélgettünk, aztán lehúztuk a lámpaernyőt, én a kékes fényben egyideig olvastam. Utravalóul egy úgrynevezett könnyű német regényt: Vier Männer, eine Frau vittem magammal. Amikor lehúztuk a lámpaernyőt, tréfásan azt mondtam uti-

olyan személy ellen, aki még régebbiről ismerőse a politikai rendőrségnek.

Vallatása folyamatban van. Nevét a további sikeres nyomozás érdekében nem közlik a nyilvánossággal.

A kórházi tájékoztató szerint remélhető, hogy a katasztrófa sebesültjei életben fognak maradni.

Cáfolják azt a hírt, hogy a kocsioromok között maradt pogyászokat kifosztották volna. A csomagokat a vasut vette őrizetbe s egyéb, a kocsiban szétszórtan talált értéktárgyakat a biatorbágyi községi előjáróság tartja egyelőre birtokában. Semmiféle lopás nem történt. A viadukt alatti mélységben a munkálatok még folyamatban vannak.

A kórházi tájékoztató szerint remélhető, hogy a katasztrófa sebesültjei életben fognak maradni.

Cáfolják azt a hírt, hogy a kocsioromok között maradt pogyászokat kifosztották volna. A csomagokat a vasut vette őrizetbe s egyéb, a kocsiban szétszórtan talált értéktárgyakat a biatorbágyi községi előjáróság tartja egyelőre birtokában. Semmiféle lopás nem történt. A viadukt alatti mélységben a munkálatok még folyamatban vannak.

társainknak: — Jóéjszakát, amennyire lehet!

Egy órahosszat mehetünk és plédemet éppen fejem alá akartam tenni, amikor heves lökés riasztott meg. Robbanást, vagy másfajta zajt nem hallottunk, csak két irányból jövő rántást és lökést éreztünk. Mintha előre és oldalt dobtak volna egyszerre.

Mi történt?!

Az asszony sikoltva ugrott fel helyéről.

— Az Istenért!... mi történt?... A gyerekek! — kiáltotta — a férfi pedig azt ordította: A vészféket!

Egy pillanat századrészig arra gondoltam, hogy mit kellene tennem és éppen olyan gyorsan döntöttem, hogy legjobb ha nem mozdulok, ha semmit sem teszek, mert nem tudom, hogy mi történik. A vonat megállott. Az asszony tovább jajgatott, bár a leánykának semmi baja se történt. A férjével együtt igyekeztünk

megnyugtanni, hogy ne féljen, a vonat áll és kívülről nem hallatszik be semmiféle zaj. És csakugyan odakinn, közvetlenül a kocsik mellett halálos csendesség honolt, fogalmunk se volt, hogy mi történt és egy csöppet sem voltam izgatott. A mellettünk levő kocsiszakaszról sápadtan támolyogtak ki az utasok s kérdezték:

— Mi történt?

A folyosón álltunk, kinéztünk az ablakon és legnagyobb meglepetésemre az ablakra majdnem merőlegesen egy hidkorlátját láttam és ebből azt következtettem, hogy a vonatunk kisiklott, nekiment a korlátnak és azt kissé kitolta a helyéből. Oda lenn sötétség volt, de a sötétségen túl a mélységben megvilágított kocsikat láttam feküdni. Akkor eszméltem arra, hogy borzasztó szerencsétlenség történt. A közvetlen előttünk levő hatodik kocsi nem is láttam, ez sötétlen és holt némaságban hevert a meredély oldalán. Óvatosan kimásztunk kocsinkból, le akartunk menni a megvilágított kocsikhoz, pár lépést haladtunk is lefelé, de a föld csuszos, vizes, ragacos volt, cipőnk tele lett sárral és csak akkor vettük észre az előttünk felborult hatodik kocsit, egy hálókocsit, amely ferdén feküdt és belőle egyetlen hang sem hallatszott ki. Messziről, a többi kocsiból kiáltás, nyöszörgés hangzott felénk. Vissza kellett fordulnunk, mert a felfordult hálókocsi, amelynek kerekai felfelé állottak, elállta az utat és olyan vaksötétség volt, hogy nem mehetünk tovább. Különben is céltalan lett volna minden lépés, mert odalen egyik kocsiban a másik után elaludt a világosság. Lehetetlen volt lejutni. A sinek mentén vasutasok tüntek fel apró lámpásokkal, de a kevés és gyenge lámpa fényét elfojtotta a sötétség. Az első pillanatokban össze-vissza zaj, zürzavaros csoportosulás, rendszertelen fel-alá futkosás támadt. Lentről és a sinek mentéről azt kiáltották:

— Lámpát! Lámpát!... Segítségek!...

Hol van a MÁV!... Csendőroket!... A fiatal műegyetemi hallgató ezután elmondotta a mentőexpedíció és a nyomozóhatóságok munkáját, amelynek részletei tegnapi számunkból már ismeretesek, ma így fejezte be élményeinek elbeszélését:

Csodálatosképpen jajgatás, sirás nem hangzott, az aktualitás izgalmá, az érdeklődés elnyomta a fájdalmat. A megmenekült utasok közt kihírdették, hogy az épen maradt kocsikat a hetedik kivételével, visszaviszik Pestre, aki nem akar itt maradni, üljön le. Visszakaptuk vasuti jegyünket és a vonat elindult a halál völgyéből. Az idegen emberek, akik így megmenekültek, mint egy család tagjai viselkedtek egymással szemben, mindegyik segítségére akart lenni a másiknak. A kocsik rugói valószínűleg megsérültek a szerencsétlenség következtében, mert nagyokat zökkenésnél sirva fakadtak, kiáltottak. — annyira hatalmasak voltak a rettenetes ijedségek. Így érkezünk meg a Keleti pályaudvarra, ahol a vasutasok örömeiket fejezték ki, amiért oly csodálatos módon megmenekültünk. A kis csoport bevonult a vendéglői étterembe, ahol forró teát és kávé rendeltünk. A megmenekült utasok legnagyobb része megvárta a félvolvas gyorsvonatot, hogy azzal utazhék Bécsbe, de én, hogy az izgalmakat kipihenem és szüleimet megnyugtassam, inkább hazamentem.

Letartóztatták Sava Cornél, volt sziguranca vezérinspektort

Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A feketeszernyomozás szerdán délelőtt újabb szenzációval bővült. Dr. Puscariu vizsgálóbíró délelőtt kiszállt az idegyógyászati klinikán, ahol előzetes letartóztatásba helyezte Sava Cornél volt sziguranca vezérfelügyelőt. Sava Cornél, mint többször megirtuk, Magyarországon tartózkodott, ahol „megrongált” idegeire keresett gyógyulást. Ez ugylát szik nem a legjobban sikerült, mert Sava 18 kilót fogyott és megtörtén érkezett meg dr. Cotrus nagyváradi ügyvéd társaságában Kolozsvárra. A határon minden baj nélkül kelt át és Kolozsváron természetesen nem az ügyészséghez vezetett első útja, hanem az idegyógyászati klinikára, ahol érkeztetésére már megtették a megfelelő intézkedéseket. Rendes betegszobába szállásolták be Sava Cornélt, akit tüzetes orvosi vizsgálat alá vesznek.

Dr. Puscariu vizsgálóbíró nagy meglepetéssel a lapok híradásaiból értesült róla, hogy Sava Cornél Kolozsvárra érkezett. A vizsgálóbíró azonnal a klinikára ment, ahol rövid kihallgatás után elrendelte ellene a harmincnapos vizsgálati fogságot. Szerda délelőttől kezdve Sava Cornél klinikai szobája előtt fegyveres őr áll.

Puscariu vizsgálóbíró az ujságírók előtt a következőket jelentette ki Sava Cornél letartóztatásáról:

Hibáztatom kell a biharkeresztes határrendőrséget, mely simán átengedte Savat. De ha már azt a hibát elkövetették, hogy nem tartóztatták le értesíteniök kellett volna a kolozsvári hatóságokat arról, hogy Sava átlépte a határt. Egy percig sem volt kétség, hogy Savat megérkezése után azonnal letartóztatjuk, bármilyen módon kerül is el az ügyészségnél való megjelenést. Savat e pillanatban már az ügyészség

foglyának kell tekinteni, akinek fogvartartása fölött egy-két napon belül dönteni fog a törvényszék.

Arra a kérdésünkre, hogy Sava Cornél beszállították-e az ügyészséghez, a következőképpen felelt a vizsgálóbíró:

Ha a törvényszéki orvosszakértők konzultációja arra az eredményre vezetne, hogy Savat betegsége miatt klinikán kell tartani, úgy minden valószínűség szerint a klinikán is marad. Egyébként nem is lényeges, hogy Sava itt, vagy ott van-e. Sava az ügyészség foglya és egészen közömbös, hogy börtönben, vagy klinikán tartózkodik-e. Ügyében a vizsgálat rövidesen megindul és Sava törvényszéki tárgyalás elé kerül, mely dönteni fog bűnössége fölött.

Arra vonatkozólag, hogy milyen adatokat termelt ki a vizsgálat Sava ellen, nem tett nyilatkozatot a vizsgálóbíró.

1931 szeptember 16.
50
százalékkal
és vasaló
akítás
az
rikánál
Central épület
vid kép-
tása
állítás a Jándi Dá-
yilt meg a kolozs-
regtermében. A ko-
erdélyi közönség-
og volna újként be-
ztus zsidó művészt-
pañ gazdag művé-
a eredeti, kemény-
z, hogy minden-
ebb alkotásán is-
gyéniségének stig-
ra nem nagy vász-
Dávid; kompozí-
o keretekbe zárt-
zükebb keretekbe-
ényei, mint az ér-
alak és formák in-
a szinek hangula-
teltsége — talán
jutnak szóhoz-
főin.
tulnyomó többség-
fantázia, egy gaz-
ói párosulnak raj-
ember kikivánczoló-
el.
áltakoznak rajtuk
ésbé megbántaná-
lati egységet, mely
lönösebb sajátja.
ége ezuttal tájke-
mezédes, napsugár-
éles, harsány, ké-
el át; meleg tónus-
élet lángoló színe-
misztikusan is lát-
aknem rembrandti
ás. Emelett van-
veken nagy kom-
essége: a szinek-
megelevenített
ító képbe, erős ér-
át, szemet és ide-
éggel.
ségkívül nem egy-
hogy spontán és
umra valló. Még
zárva, a pasztell
eszközeihez alkal-
belőlük a robusz-
mákkal való bir-
nító ember, nyug-
ető, hogy még a
ások korában is,
nem kedvező at-
állítás kivételes
i.
n át nyitva van
tethető. (s. l.)
Municipiului Cluj
UNE
ei anuale a cana-
soliditatea maluri-
se va lua la 1.
si se va reintoar-
la orele 21.
1931.
Municipiului Cluj
Fe d. 133. Fiókok:
ia 11, Str. Baritii
otilor 112.

Mindenféle tűzoltófelszerelés, kézi és motorfeckendők, tömlők, létrák stb.
Kérjen árjegyzéket és ajánlatot
JUL. TEUTSCH
gépgyár Brasov. Postafiók 78.

Lőrinczy ruhái

Cluj-Kolozsvár, szeptember 15.

Azt hiszem, hogy azt a közmondást, mely szerint ruha teszi az embert, a százezer polgári mentalitás termelte ki, melynek számára valóban ruha jelentette a társadalomban elérhető sikereket. Az érvényesülés lehetőségét és a partiképeséget. A polgári társadalom individualista jelszavai közül talán a legellenszenvesebb ez a közmondás, melynek hallatán elénk táncol az ezérfele illatot árasztó gigerli, monoklián és sétálpálcásan, magát kelletően és előkelően keserves kinnal megörzött vasaltsággal és orrfintorgató göggel. Ma már ez a jelszó csak üreséletű bakfisok agyában maradt meg, mint érintetlen szentség. Mint ahogyan pillanatról pillanatra roppan össze minden emlélet az új viharzások közepette, úgy tűnt le a gigerli divatja társadalmi életünkben.

Nem is csodálkozott senki azon, mikor Lőrinczyról, az Oroszországba szökött szélhámos bankigazgatóról megírták a lapok, hogy egyszerűen, szürkén, elegancia nélkül öltözködött. Valamikor a bankhivataltok társadalmi tekintélye volt, leányok reménye és asszonyok lovagja. Ma a gazdasági átalakulások korát éljük, a banktisztviselő egyszerűen dolgozó ember, aki szürkén öltözködik, karmantyut huz a hivatálatlan és visszavonult életet él. De most, mikor magunk előtt látjuk Lőrinczy ruháit, elámulunk. Ilyen ruhákban járt Lőrinczy Mózes? A milliós üzletek és betéti könyvhamisítások lovagja? Akinek vagy tízmillió uszott el a kezén?

Bármennyire is furesan hangzik, ezekből a ruhákból rátalálunk Lőrinczy Mózes egyéniségére. Valóban: vannak esetek, amikor ruha teszi az embert.

Világos nyári ruha, lilás kockákkal, rendetlenül, vasalatlanul, színes, kétszáz lejes ing, hatvan lejes nyakkendő, tarka, léstelen zokni, öt helyett közönséges nadrágszűj, piszkos puhagallér és félrepatosított sarku sandálcipő... A zsebében egy pohár, zöld, vastag üvegből... A legesőbb.

Hogyan? Hát ez volt Lőrinczy?

Ha tízmillió lejjel dobálózó bankfiúról hall az ember, az első pillanatban az az érzése, hogy a milliós tulajdonosa jól felhasználta pénzét. Aki tízmilliót összedugd harcosolni, az a mi képzetünkben vívó, aki pazarul öltözködik, nagy összegeket veszít kártyán és nőikkel autózik a Rivierán. Így tesz egy nagykaliberű szélhámos, aki lop, hogy éljen. Olesón szerep meg mindent, ami az életben drága és elérhetetlen. Kielégíteni azt a nosztalgiaát, ami bujább és forróbb tájakra visz, végig utazni a metropolisokat és kiélvezni mindent, ami tízmillióval kiélvezhető...

Így tesz egy nagykaliberű szélhámos. A polgári társadalomból kitermelt individualizmus, aki törtet a pénzért és a pénzzel mindent és önmagát is prostituálja. E sorok írójának szent meggyőződése, hogy a nagykaliberű szélhámosokban mély emberi kvalitások rejlenek, amelyeket csak külső körülmények ferditenek el. A nagy szélhámos értékben talán egyenlő a nagy alkotóval, csak hogy tevékenységét éppen ellenkező irányban gyakorolja...

De hol vannak ezek a kvalitások Lőrinczy-nél? Amint itt állók a vizsgálóbíró irodájában és öntudatlan óvatossággal érintem meg a nem sok jóról tanuskodó ruhákat, nem látok semmit a szélhámosból. Egy szerencsétlenül egyhangú kispolgári élet szaga érződik az olesó szövetből, látható a ferde sarokból, a hatvan lejes nyári nyakkendőből. Hol van a tízmillió? Miért lopott Lőrinczy egy egész vagyonot össze, ha rosszabbul öltözködik, mint a legkopottabb kávéházi bohém és elegáns neszeszer helyett háromlejes poharat vitt magával, ha utnak indult?...

Ez alkalommal elhiszem a közmondás igazságát. Lőrinczy egyénisége éppen olyan, mint amilyenek a ruhái. Szürke, dögös férgé a mindennapi életnek, lendület és nívó nélkül és megrázkódtató

Elsőrendű ellátás

egyetemi hallgatóknak a

HOCHMANN

leányotthonban CLUJ, Strada Iuliu Maniu 9. Nyelv- és zeneoktatás bejáróknak is. Mérsékelt díjak. Német francia társalgás.

lelki jelenségeket hiába keresünk benne. Nincs elhívó vágy benne szép életstandard után. A templom egerénél értékeletlenebb szürkeség, akit egy véletlen pillanat az üzletember szerepébe kergetett és ebből a szerepből a börtönbe vezető utat rajzolta eléje a realitás. A részvétnek egy különös hangulata fut át rajtam: hát

érdemes volt ezért? Elveszteni pozíciót, családot, jövőt, mindent azért a tizmillióért, amelyből csak bővliszóvetből készült ruha tellett? Szánalomraméltó figurává degradálódott előttem Lőrinczy Mózes, minden diabolikus csalásával, bizalmat gerjesztő külsejével és zsonglorködő könyvelési képességével együtt...

Szegény Lőrinczy! Ezért igazán nem volt érdemes... (—lay)

Öt év után jelentkezett a gyilkos, aki helyett mászt itéltek életfogytiglani fegyházra

Budapest, szeptember 15. Nem minden napos, regényes eset foglalkoztatja napok óta Szombathely lakosságát. Az ügy főszereplője Lakatos Ferenc marhahajcsár, aki életfogytiglani fegyházbüntetését tölti a sopronkőhídi börtönben. Lakatos még 1926 augusztusában fogták el, amikor is a nyomozás adatai szerint kegyetlen módon meggyilkolta Mayer József gazdag sopronkövesi vendéglőt, akinek megcsón kitotta holttestét aztán a vépi erdő sűrűjében találták meg.

Mayer Sopronból Szombathelyre jött a vonaton megismerkedett Lakatos Ferencel, aki rábeszélte arra, hogy vegyen magához nagyobb összeget, mert a vépi uradalomban olcsón lehetne marhát vásárolni. Mayer leszállt a vonatról, hazament magához vett harmincmillió koronát és azután eltűnt.

A csendőri nyomozás során rövidesen megtalálták Mayer József felismerhetőségig szétroncsolt holttestét, amiből nyilván látszott, hogy rablógylkosság történt, miután a pénztárca sem volt már Mayer József zsebében.

Két nappal később megkerült Lakatos is, aki eszméletlenségig részeg állapotban hevert az országuton, amikor a csendőrok elfogták. Néhány napig tartó vallatás után Lakatos beismerte, hogy ő ölte meg Mayert és már napokkal előbb készült a

gyilkosságra. Ilyen előzmények után került az ügy a szombathelyi törvényszék elé, ahol nagy meglepetésre Lakatos korábbi beismerő vallomását visszavonta, miután vallomása szerint őt a csendőrok erőszakkal kényszerítették a beismerő vallomásra. Az izgalmas tárgyaláson a törvényszék bizonyítottan vette Lakatos bünyességét és tagadása ellenére életfogytiglani fegyházra ítélte. Ezt az ítéletet a Tábla és a Kuria is jóváhagyta.

Lakatos, aki már öt éve raboskodik a sopronkőhídi fegyházban, többször kért perújítást ügyében, de a bíróság ezt mindig elutasította. Néhány nappal ezelőtt az után váratlan fordulat történt. Lakatos Ferenc ugyanis levelet kapott Burgenlandból, amelyen a névtelen levélíró beismeri, hogy ő követte el annakidején a bestiális rablógylkosságot, de mind a mai napig nem mert jelentkezni, mert fél a kötélről. Bocsánatot kér Lakatosól, hogy helyette ő szenved, de nem tud másképp tenni.

Lakatos e levél alapján és több alibitanura való hivatkozással újabb perújítási kérelemmel fordult a törvényszékhez, ahol máris elrendelték a vizsgálat kiegészítését és több tanu kihallgatását. A vizsgálatot egyidejűen a burgenlandi csendőrség is megindította a nyomozást a névtelen levélíró személyazonosságának megállapítására.

Olvasson a legjobb és legolcsóbb kölcsonkönyvtárból a

LIBRO-ból

(Unió-ucca 6. az udvarban) Akárhoh látott egy könyvet, vagy hallott egy könyvről és olvasni szeretné, naponként 1 lejért és néhány baniért kölcsönadjuk

Megválasztották a Zsidó Kórház új főorvosait

Dr. Dóri Béla, dr. Kappel Izidor, dr. Stern Vilmos és dr. Haas Marcell egyetemi tanársegédek kerültek az új kórházi osztályok élére

Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. A Zsidó Kórházegyesület végrehajtó bizottsága dr. Sebestyén József elnökle mellett hétfőn este tartott ülésén választotta meg a kórház új főorvosait. A nemrég ünnepélyesen megnyitott kórházi épület az eddig műszemészeti osztályok megnagyobbodásán kívül lehetővé tette új osztályoknak, úgy mint a régen nélkülözött belgyógyászati és gyermekgyógyászati osztály, valamint egy modern kémiai-bakteriológiai laboratórium felállítását. A végrehajtó bizottságnak ezen új osztályok vezetőorvosait kellett megválasztania és az eddig ideiglenesen ellátott sebészeti osztály végleges vezetéséről is gondoskodnia kellett.

A végrehajtó bizottság nehéz feladat előtt állott, mert minden egyes szakmán több igen értékes pályázó közül kellett választást megejtenie. De a választás eredménye amellet tanuskodik, hogy e nehéz feladatát a bizottság kivétel nélkül a legszerencsésebb módon oldotta meg és a kórház új osztályainak élére az erre leghivatottabbakat állította, kiknek kivételes emberi és orvosi kvalitása biztosítékul szolgálnak arra, hogy a kórház azt a

nívót, melyet Kolozsvár mint egyetemi klinikai város követel, az új osztályain is el fogja érni.

A belgyógyászati osztály élére, mely a kórháznak talán legfontosabb része, mint főorvos dr. Dóri Béla volt egyetemi tanársegéd került. Purjesz és Janesó professzorok kiváló tanítványai, ki a kolozsvári belgyógyászati klinikán majdnem egy évtizeden át működött, mint tanársegéd és aki azóta egy újabb évtizeden át folytatott széleskörű magánpraxisában mélyítette ki orvosi gyakorlati tudását és szerzett kivételes bizalmat a közönség széles rétegeiben. Számos tudományos dolgozata, mely a helyi, valamint budapesti és bécsi szaklapokban jelent meg, széles tudományos látóköréről tanuskodik a humánus emberi gondolkodásmódjával együtt predesztinálja őt a fontos osztály vezetésére.

Dr. Kappel Izidor, akit a végrehajtó bizottság a gyermekgyógyászati osztály vezetésére választott, szintén nagy elméleti és gyakorlati képzettségű klinikus, aki 15 éven át működött a kolozsvári klinikákon, mint tanársegéd és mint a kli-

Mindjárt a tanév kezdetén figyelje meg gyermekét,

ha írás-olvasásnál a gyermek nyomkodik a szemét, vagy nagyon közel hajol az írás felé, — vizsgáltsa meg a gyermek szemét szemorvossal. Az előirt szemüvegek előnyösen beszerezhetők

Kun Mátyás Fia szaküzletében CLUJ, Calea Victoriei 2.

Olcsó könyv vásár

Benamy Sándor: Kajüt 30
Kistemaerckes Váitot elülfogat 66
Cocteau A parizi flú 66
Miklós Jenő: Madárka 66
Szilágyi András: Az új pásztor 95
Komor: Fischmann S. Utoda 190
Paul Busson: A szegény Dronte élete
Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

nika fertőző osztályának önálló vezetője. Számos orvostudományi dolgozata jelent meg belföldi és külföldi szaklapokban és sok eredeti tudományos megállapítást nyert elismerést és keltett külföldi szakörök előtt is feltűnést. A kórház főorvosi karába való bekapcsolása az intézmény részére nagy nyereséget jelent.

A kémiai-bakteriológiai laboratórium főorvosa, dr. Stern Vilmos is, kivételesen képességű reprezentánsa szakmájának. Éveken át volt klinikai tanársegéd és modern kémianak egyik legkiválóbb művelője Erdélyben. Azon fontos szerep mellett, melyt a laboratórium vizsgálatok a modern diagnosztikában betöltenek, a kórház tudományos súlyát a választás bizonyára emelni fogja.

A sebészeti főorvosi állásra dr. Haas Marcell, a boroszlói egyetem sebészeti klinikájának tanársegéde lett megválasztva. Dr. Haas Marcell külföldi létére már hatodik éve tanársegéde a boroszlói egyetemi sebészeti klinikának és itt Professzor Küttner és Prof. Rahm személyes munkatársaként legnagyobb elismerésüket szerezte meg. A breszlai sebészeti klinika anyagcsere laboratóriuma az ő személyes alkotása. Számos nagyszabású dolgozata jelent meg német szaklapokban, különösen a Bazedow-kor sebési gyógyításáról, a daganatok röntgen-terápiájáról és a rák problémáiról. Több német sebészeti kongresszusnak előadója volt és fiatal kora ellenére egészen kivételes tudományos karriert futott be. A Zsidókórház dr. Haas megválasztásával nemcsak kitünő sebészeti állított a legfontosabb osztály élére, hanem tanúságot tett különös hivatása mellett is, mely szerint ily kivételes tehetségek részére megfelelő működési kört képes nyújtani.

A végrehajtó bizottság a sebészeti osztályon eddig működő dr. Lasz Gyula alorvost értékes munkásságának elismeréseként osztályorvossá léptette elő.

Különös értéke az az új főorvosok választásának az a körülmény, hogy a választások kivétel nélkül egyhangulag történtek. Ez úgy vált lehetségessé, hogy a belgyógyászati és gyermekgyógyászati állásra pályázó két kiváló szakorvos: dr. Farkas Imre belgyógyász és dr. Kis Árpád gyermekgyógyász a békés megoldás érdekében pályázatukat visszavonták. A végrehajtó bizottság ezen nobilis gesztújuk és ugyancsak nagy szakképzettségük teljes elismeréseként elhatározta, hogy részükre a kórházon belül és a kórház kereteinek lehetőségére szerint munkakört fog biztosítani, mely tudásuknak és kivételes egyéni kvalitásaiknak megfelel.

Olcsó Balzac és Dickens könyvek

Balsac: Kispolgárok I-IV. kötet 125 L
Balsac: Goriot apó I-II. kötet 70 L
Dickens: Pickwick Klub I-IV. kötet 130 L
Dickens: Odon ritkaságok boltja I-II. kötet 77 L
Dickens: Nagy várakozások I-II. kötet 793 oldal 300 L

Az Atheneum olcsó könyvei

Földi Mihály: Hamlet királykisasszony 264 oldal 51 L
Mereskovszki: Örök utitársak 448 oldal 102 L
Pirandello: Forog a film 220 oldal 68 L
Pourtales: Liszt Ferenc élete 248 oldal 68 L
Sztinyai Zoltán: Aranykarika köteve 84 L
Sztinyai Zoltán Aranykarika (füzve) 54 L
Sinclair Lewis: Wrenn urunk füzve 54 L
Sinclair Lewis: Wrenn urunk köteve 84 L
Julien Green: Adrienne füzve 54 L
Julien Green: Adrienne köteve 84 L

Kaphatók az az UJ KELET könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beiktatása mellett (bélyegben is), vagy utánvétellel.

Az ör

Az Löwy amaly

Vallásval

iesznek. Hite az embernek lus, ezelőtt S adásait negy gattam, rabt csak meglepe és evangéliki Cassel a ber volt.) Soha se kétségbe Pa őszinte áttéré tus szülök gy bíboros herce cíó leghatalmá bel hitvitázó egyetlen refo nusította meg sát. Dávid i született s let formátus, vég meggyőződésb kedett Ezek a kik hittudomá hit és meggyő zozhat. Tiz-tize két tanulóval gyott ő a zsidó lehetetlen. A z megengedi a tartással idege lajdonságait n így lehet kato keleti stb. v mert nem lehet nemzetiségű. H zonyítja a tény metországbán, unokáját, söt d lingnek — zsidó ildzik. Mend szágban nemess zsidónak tartja evangélikus vo Portugáliában a keresztelkedett mon és szemme tettem. II. Anak pai korona — se pá.pa" gunnyén ja zsidó volt.

A szeressen színét, a párdue jait, mondotta (13.23.) A zsidó í hat és fajkevere minden más faj lag nem változ zése szerint. A létért való küzde ismer kiméletet, mely nemzetiség fogadja be, de a nak lehet leg tagja. D'Israeli egyik nagy fia tom megalapító Reading India al voltát mindenki Lord Melchet an nista vezér volt. időben a zsidó L zsidó Nathan gróf Ottolenghi, D egykori katonai ter volt. Teny, h legilletékesebb m nemzetiségének tény, hogy azt ne denütt ismerik el dők a kellenél e egy nemzetiségb tény, hogy a zsidó erősebben védeke desére, mint mása a nagyobb ellensz lem.

A zsidókérdést szültk és tartják A zsidóság ered lattenyészto nép v Jeruzsálemet elpu ság a szelroza m szorodott, a megéll lyosabbban nehezed bizánci császár az zárja őket a polgá regből és a kórház vetik a nyugateuró valóságos verseny

Az örök zsidó probléma

Irta: Löwi Ferenc

Az alábbiakban folytatjuk dr. Löwy Ferenc érdekes tanulmányát, amelynek első részlete roshasanai számunkban jelent meg.

Vallásváltások mindig voltak és lesznek. Hite, meggyőződése változhatik az embernek és ezt respektálni kell. Paulus, ezelőtt Seligmann Cassel, kinek előadásait negyven év előtt Berlinben hallgattam, rabbipályára indult, egyszerre csak meglepetésszerűen kikeresztelkedett és evangélikus pap lett. (Testvére Dávid Cassel a berlini rabbiképzőn tanárom volt.) Soha senki zsidó részről nem vonta kétségbe Paulus Cassel érdek nélküli, őszinte áttérését. Pázmán Péter református szülők gyermeke volt és esztergomi bíboros hercegprímás és az ellenreformáció leghatalmasabb vezére lett. A korabeli hitvitázó irodalmat jól ismerem, de egyetlen református hitvitázó sem gyanúsította meg Pázmán igaz katolicizmusát. Dávid Ferenc római-katolikusnak született s lett előbb luteránus, aztán református, végül unitárius püspök, tiszta meggyőződésből, amiben senki sem kételkedett. Ezek a férfiak teológusok voltak, kik hittudományt foglalkoztak, — de hit és meggyőződés bárkinél is megváltozhat. Tíz-tizenkét év előtt egyik hívem két tanulóval azzal állított be hozzám, hogy ő a zsidóságból ki akar lépni. Nagyot nézett, midőn azt feleltem, hogy ez lehetetlen. A zsidó vallásból kilepni, ezt megengedi a törvény, de egyházi szertartással ideget, agysejtjeit, öröklött tulajdonságait nem változtathatja meg és így lehet katolikus, református, görögkeleti stb. vallású zsidó, de nem lesz, mert nem lehet, se mmagyar, sem román nemzetiségű. Hogy ez mennyire igaz, bizonyítja a tény, hogy Ausztriában, Németországban, a kikeresztelkedett zsidó unokáját, sőt dédunokáját is, Judenstämplingnek — zsidó fajzatnak — jelölik és üldözik. Mendelsohn bankárt Németországban nemessége dacára is mindenki zsidónak tartja, pedig már dédatyja is evangélikus volt. Spanyolországban és Portugáliában a négy-öt száz év előtt kikeresztelkedett zsidók utódait ma is számon és szemmel tartják, sőt mint említettem, II. Anaklet pápát a tiara — a pápai korona — sem mentette meg a „zsidó pápa” gúnynévtől, mert déd- vagy ükapja zsidó volt.

A szerezés nem változtatja meg a színét, a párdue nem tüntetheti el a foltjait, mondotta már Jeremiás proféta (13.23.) A zsidó idővel épp úgy beleolvadt és fajkeveredéssel áthasonulhat mint minden más faj, de máról-holnapra faji-lag nem változhat meg kinek-kinek tettsége szerint. A nemzetiségi kérdés is a létért való küzdelem egy neme, mely nem ismer kiméletet. Senki sem lehet valamely nemzetiségnek tagja, mely őt nem fogadja be, de azért hazájának, országának lehet leghivebb és leghasznosabb tagja. D'Israeli zsidó léte Angolország egyik nagy fia s az angol világbirodalom megalapítója lett, a még élő Lord Reading India alkirálya volt, pedig zsidó voltát mindenki tudta, a tavaly elhunyt Lord Melech angol miniszter léte cionista vezér volt. Rómában nemrég egy időben a zsidó Luzatti miniszterelnök, a zsidó Náthán főpolgármester, a zsidó gróf Ottolenghi, II. Umberto olasz király egykori katonai nevelője, hadügyminiszter volt. Tény, hogy mindenki maga a legilletékesebb megjelölni, hogy milyen nemzetiségűnek vallja magát, de az is tény, hogy azt nem mindig és nem mindenütt ismerik el. Tény, hogy egyes zsidók a kelleltnél erősebben akarnak egy-egy nemzetiségbe beolvadni, de az is tény, hogy a zsidósággal szemben sokkal erősebben védekeznek e törekvés leküzdésére, mint másokkal szemben és innen a nagyobb ellenszenv és erősebb küzdelem.

III.

A zsidókérdést végül gazdasági okok szülték és tartják felszinen.

A zsidóság eredetileg földműves és állattenyésztő nép volt. Midőn a rómaiak Jeruzsálemet elpusztították és a zsidóság a szélrozsza minden irányában szétszóródott, a megelhetés gondja mind sulyosabban nehezedett rá. Jusztiniánusz bizánci császár az ötödik században kizárta őket a polgári jogokból, a hadseregéből és a közhivatalokból. Példáját követik a nyugateurópai országok, melyek valóságos versenyt indítanak a zsidók

gazdasági elnyomására, hogy a nyomor vallásváltásra kényszerítse őket. Csak a legfontosabbakat említem. Így pl. a középkorban a földműveléshez a rab-szolga épp oly nélkülözhetetlen volt, mint ma a jószág és a gép. Ezért törvényt hoztak, hogy amely rab-szolga megkeresztelkedik, az váltságdíj nélkül felszabadul. A megokolás az volt, hogy nem tűrhették, hogy keresztény embernek zsidó gazdája legyen. Célja és eredménye pedig az lett, hogy ezzel lehetetlenné vált a zsidóknak a nagyobb gazdaság vezetése, mert hiszen csak a legközelebbi templomhoz kellett a rab-szolganak szökni, hogy megszabaduljon zsidó gazdájától. Később megtiltják, hogy a zsidó földet vegyen vagy béreljen, ami által az eke szarvát ütik ki kezéből. Különbösen is hiába szántott vetett, a termést akárhányszor erővel elvették tőle és nem talált jogorvoslatot. Ipart nem folytathatott,

mert a céhek nem fogadtak be zsidót. Rászorították a kereskedelemre és pénzületekre, melyet nem tekintettek méltó és megfelelő foglalkozásnak és amivel más nem is igen foglalkozott. E téren azonban a zsidóság a szükségéből nagy eredményt ért el, mert több nyelvet és írni-olvasni tudott, amivel akkor még csak kevesen dicsekedhettek. Az írás-olvasást vallása gyakorlásához kellett megtanulnia, hogy imádkozni és bibliát olvasni tudjon, nyelvismeretet pedig vándorlásában sajátította el és tartotta meg. A kereskedelem terén elért eredményei új ellenségeket szereztek a benszültt kereskedőkben melyek az új versenytársat, minden tőlük tehető módon távol akarták tartani. Csak egy kis helyi példát, 1842-ben egy zsidó kereskedő akar Marosvásárhelyt letelepedni. Az itteni örmény kereskedők félték a konkurenciától s a városi tanács a rég érvényét veszített Ap-

Gondos szülő,

már egészen kis gyermekeit is tornáznit taníttatja

PAP VERA

mozgásművészeti iskolájában,

hogy egészségesen és szépen fejlődjenek. Kurzusok és magánórák felnőttek részére is.

Calea Regele Ferdinand 59.

robata Constitutióra — az erdélyi fejedelmek törvényekre — hivatkozva elutasítja és Gyulafehérvárt ajánlja figyelmébe.

Sulyos feltételeket szabott a Népszövetség pénzügyi bizottsága az új osztrák kölcsönnek

Olaszországba szökött Pfriener, a Heimwehr-puccs vezére. Ezerötszáz puccsistát tartóztattak le Ausztriában

Bécs, szeptember 15. Buresch kancellár a pénzügyminisztérium egyik főtisztviselője kíséretében elutazott Genf-be, hogy a pénzügyi bizottság ülésén megjelenhessen. Utazása is kétségtelen bizonyossága annak, hogy a jobboldali puccskíséret most már végképpen elintézettnek tekinthető. A lapok jelentései szerint Pfriener örnagyot, a puccskíséret kitervezőjét és végrehajtóját

nem sikerült elfogni. Az örnagy autóval állítólag tuljutott az olasz határon. Az osztrák területen maradt puccsisták közül eddig 1500 embert tartóztattak le.

Utolsó genfi jelentés szerint a népszövetségi pénzügyi bizottság foglalkozott az osztrák népszövetségi kölcsön ügyével. A bizottság a kölcsön feltételül számos kikötést tett. Így minde-

nekelőtt követeli a munkanélküli biztosítás összegének leszállítását, a köztisztviselők illetményeinek mérséklését.

A kölcsön feltételeinek ügyében három napon belül összehívják a nemzetgyűlést, annak eldöntésére, hogy a fenti feltételek mellett vállalhatja-e az osztrák kormány az újabb kölcsönkibocsátást.

„A lebecsülésre mi is lebecsüléssel válaszolunk” — üzenik a tanárok Jorgának

Viharos tiltakozó gyűlést tartottak a középiskolai tanárok. A középiskolai tanárok egyesülete tiltakozik Jorga közoktatási törvényei ellen

Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A középiskolai tanárok egyesülete viharos gyűlést tartott Bukarestben, amelynek keretében Jorga közoktatásügyi intézkedéseivel foglalkoztak. A gyűlésen felülően éleshangú ellenvélemények hangzottak el a miniszterelnök iskolai reformjaival szemben. Maga a tanárok egyesületének elnöke, Grigore Fortu, éles hangú beszédben ítélte el Jorga intézkedéseit, amelyek ellentmondanak a törvényességnek és amellet pedagógiai szempontból is sok kívánni valót hag-

nak maguk után. A gyűlés szónokai között egy sem akadott, aki Jorga védelmére kelt volna. Az elhangzott beszédekből az szűrődik le, hogy Jorga az eddig meghonosított szokásokat és törvényeket minden tekintetben nélkül félretette és olyan intézkedésekkel helyettesítette, amelyek csak kárára lehetnek az országnak. Rendkívül érdekes az egyesület elnöke által előterjesztett javaslat, amely a következőket mondja: 1. Válaszul az ellenszenvre és lebe-

csülésre és ellenszenvre, mi is lebecsülésünket küldjük cserébe; 2. Az érettségnek, melynek jelenlegi formája sérti a tanári kart, a tantestület egyetlen tagja se vegyen részt; 3. Az összes hibákat az egyesület részvétele mellett korrigálni kell. A gyűlés ezután határozati javaslatot fogadott el, amelynek értelmében bizottság fogja felkeresni a miniszterelnököt és átfogja nyújtani a tanárok memorandumát, amelyben leszögezik sérelmeiket.

A német kormány megakadályozza az importot

Románia egyik legnagyobb exportpiacát is veszély fenyegeti. A magyar pénzügyi intézetek nem adnak hitelt romániai vállalatoknak?

Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. Ebben a pillanatban a közép-európai exportáló államok érdeklődése fokozott mértékben irányul Németország felé, ahol a kormány ismét olyan rendszabályokat alkalmazott, amelyek jelentékeny károkat okozhatnak a fentemlített államok piacainak. Németország ugyanis meg akarja akadályozni devizakészletének külföldre vitelét s ezért minden lehető elkövetéssel arra törekszik, hogy mindenemü szükségletét a kereskedők a belföldről fedezzék. A német kormány az ez a törekvése egyelőre a csehekert érintette igen sulyosan, amely nyíben máris megakadályozták a sörárpa- és malátabehozatal. Nyilvánvaló, hogy ezeket az irányelveket a német kormány más államokkal szemben is alkalmazni óhajtja s ebben az esetben Románia is kellemetlen helyzetbe kerülne. Remélhetőleg, hogy idáig nem fog fejlődni a dolog, miután a csehek

igen komolyan tiltakoznak ezen eljárás ellen és sulyos megtorlással fenyegetőznek. Illetékes körökben valószínűnek tartják, hogy a legrövidebb időn belül Németország megállapodást létesít majd mindazon államokkal, melyek neki szállítanak. Ha ez megtörténik, úgy Romániának ismét érelyesen kell fellépni, hogy állandóan fenyegetett német exportpiacát megvédelmezze.

Az erdélyi és bánági piacon bizonyára nagy feltűnést kelt majd az a hír, ami egyes nagy budapesti sajtóorganumokban látott napvilágot, hogy az erdélyi iparvállalatok közül egyesek, a velük összeköttetésben álló magyar pénzügyintézetektől nem kapnak már többé hitelt. Ugy hírlik azonban, hogy a román kormány mindezekben a töle telhető módon segíteni fog.

Illetékes pénzügyi körökben elég kedvezően ítélik meg a Magyar Nemzeti Bank rátszállítását. A hitelkamat ol-

csöbódása állítólag nemcsak a magyar piacra, hanem közvetve más államok gazdasági helyzetére is kedvező hatással lesznek.

Olcsó népszerű regények:

- Dr. Hamburg: Achad Haam . . . 25 L
- Gratz: A zsidók egyetemes története, diszkötés, alig használt . . . 3000 L
- Dr. Fürst: Zsidó történet, zsidó kultúra . . . 272 L
- Izsák Arnold: Mentő csillagok . . . 50 L
- Kiss József: Jokli . . . 30 L
- Léwinsohn: Örök sziget . . . 272 L
- Ugyanez kötve 372 L
- Pinskes: Autoemancipáció . . . 20 L
- Gábor: Zangwill elbeszélései diszk. 46 L
- Zangwill: Uvegosiszó . . . 35 L
- Szabó Imre: Új Balkán . . . 120 L
- Szabó Imre: Utolsó máglya . . . 120 L
- Böhm: A cionista mozgalom . . . 120 L
- Barchokba: A zsidó ifjúság könyve diszkötet . . . 70 L

Kapható: az Uj Kelet könyvostályában

Önvvásár

Kajút	30
tot elülfogat	66
u	66
ta	66
uj pásztor	95
S. Utoda	190
gény Dronta élete	
let könyvostályában	

nak önálló vezetői dolgozata jelenlegi szaklapokban megállapításra került külföldi szaktudósok részéről. A kórház főigazgatója az apesolása az intézetet jelent.

gíai laboratórium filmos is, kivétel nélkül a székelyek tanársegéd és a legkiválóbb művészi szerep mellett a vizsgálatok a kórházban betöltöttek, a kórház a választás bizo-

állásra dr. Haas sebészeti klinikáján lett megválasztva. A földi léte már ha a boroszlói egyetem és itt Professzor és itt személyes munkát elismerésüket személetesi klinikán ma az ő személyes szabásu dolgozata apokban, különösen gyógyításáról, a rák sebészeti kongresszuson volt és fiatal korában tudományos karát a kórház dr. Haas kitűnő sebész osztály élére, hasonló hivatása mellett kivételes tehetségű működési kört ké-

Dickens

IV. kötet	125 L
V. kötet	70 L
II-IV. kötet	130 L
III. kötet	77 L
ok I-II.	300 L
ó könyvei	
rálykiszas-	51 L
rsak	448
220 oldal	102 L
lete 248	68 L
rika	68 L
ika	84 L
nk füzeve	54 L
nk kötve	84 L
zve	54 L
tve	84 L

sztyályában

lőzetes beállítás, vagy után-

Önvvásár

Kajüt	90
litot elülfogat	66
flu	66
rka	66
z új pásztor	98
S. Utoda	190
egény Dronte élet	
élet könyvosztály	

ának önálló vezetői anyai dolgozata jele földi szaklapokban nyos megállapítások keltett külföldi szánést. A kórház főkapcsolása az intézetet jelent.

ológiai laboratórium Vilmos is, kivétel tansa szakmájánakikai tanárság és egyik legkiválóbb mion fontos szerep maórium vizsgálatokban betöltötte, a kórház a választás bizo

si állásra dr. Haas gyetem sebészeti kllé lett megválasztva földi létere már ha a boroszlói egyetem ak és itt Professzorm személyes munkaelismerésüket szeui sebészeti klinikuma az ő személyes szabásu dolgozataapokban, különösen gyógyításáról, a rapiájáról és a rákmet sebészeti kongressió volt és fiatal korales tudományos karles kórház dr. Haasak kitűnő sebésztsosztály élére, haónos hivatása melkivételes tehetséműködési kört ké

g a sebészeti oszdr. Lasz Gyula sságának elismelétette elő.

uj főorvosok vánény, hogy a ványhangulag törtségsé, hogy a ekgyógyászati áló szakorvos: dr. z és dr. Kis Arbékés megoldás visszavonták. A n nobilis getszuszakképzetségük tározta, hogy réés a kórház keés munkakört fognak és kivételes felel.

Dickens

V. kötet	125 L
VI. kötet	70 L
IV. kötet	130 L
boltnja	
	77 L
I-II.	300 L
ó könyvei	
lykiasz-	51 L
ak 448	
	102 L
20 oldal	68 L
e 248	
	68 L
ta	
	84 L
a	
	54 L
k füzve	54 L
k kötve	84 L
e	54 L
e	84 L

tályában zetes bekl- vagy után-

Az örök zsidó probléma

Irta: Löwi Ferenc

Az alábbiakban folytatjuk dr. Löwy Ferenc érdekes tanulmányát, amelynek első részlete roshasanai számunkban jelent meg.

Vallásvaltozások mindig voltak és lesznek. Hite, meggyőződése változhatnak az embernek és ezt respektálni kell. Paulus, ezelőtt Seligmann Cassel, kinek előadásait negyven év előtt Berlinben hallgattam, rabbipályára indult, egyszerre csak meglepetésszerűen kikeresztelkedett és evangélikus pap lett. (Testvére Dávid Cassel a berlini rabbiképzőn tanárom volt.) Soha senki zsidó részről nem vonta kétségbe Paulus Cassel érdeklődését, őszinte áttérését. Pázmán Péter református szülők gyermeke volt és esztergomi bíboros hercegprímás és az ellenreformáció leghatalmasabb vezére lett. A korabeli hitvitázó irodalmat jól ismerem, de egyetlen református hitvitázó sem gyamította meg Pázmán igaz katolicizmusát. Dávid Ferenc római katolikusnak született s lett előbb luteránus, aztán református, végül unitárius püspök, tiszta meggyőződésből, amiben senki sem kételkedett Ezek a férfiak teológusok voltak, kik hittudománnyal foglalkoztak, — de hit és meggyőződés bárkinél is megváltozhat. Tíz-tizenkét év előtt egyik hívem két tanulóval azzal állított be hozzám, hogy ő a zsidóságból ki akar lépni. Nagyot nézett, midőn azt feleltem, hogy ez lehetetlen. A zsidó vallásból kilépni, ezt megengedi a törvény, de egyházi szertartással idejeit, agysejtjeit, öröklött tulajdonságait nem változtathatja meg és így lehet katolikus, református, görögkeleti stb. vallású zsidó, de nem lesz, mert nem lehet, se mmagyar, sem román nemzetiségű. Hogy ez mennyire igaz, bizonyítja a tény, hogy Ausztriában, Németországban, a kikeresztelkedett zsidó unokáját, sőt dédunokáját is, Judentám-lingnek — zsidó fajzatnak — jelölik és üldözik. Mendelsohn bankárt Németországban nemessége dacára is mindenki zsidónak tartja, pedig már dedatya is evangélikus volt. Spanyolországban és Portugáliában a négy-öt száz év előtt kikeresztelkedett zsidók utódait ma is számon és szemmel tartják, sőt mint emlittem, II. Anaklet pápát a tiara — a pápai korona — sem mentette meg a „zsidó pápa” gúnynevtől, mert déd- vagy ükapja zsidó volt.

A szerezsen nem változtatja meg a színét, a párdue nem tüntetheti el foltjait, mondotta már Jeremiás proféta (13.23.) A zsidó idővel épp úgy beleolvadhat és fajkeveredéssel áthasonulhat mint minden más faj, de márol-holnapra fajilag nem változhat meg kinek-kinek természet szerint. A nemzetiségi kérdés is a létért való küzdelem egy neme, mely nem ismer kíméletet. Senki sem lehet valamely nemzetiségnek tagja, mely őt nem fogadja be, de azért hazájának, országának lehet leghivebb és leghasznosabb tagja. D'Israeli zsidó létere Angolország egyik nagy fia s az angol világbirodalom megalapítója lett, a még élő Lord Reading India alkirálya volt, pedig zsidó voltát mindenki tudta, a tavaly elhunyt Lord Melchet angol miniszter létere cionista vezér volt. Rómában nemrég egy időben a zsidó Luzatti miniszterelnök, a zsidó Náthán főpolgármester, a zsidó gróf Ottolenghi, II. Umberto olasz király egykori katonai nevelője, hadügyminiszter volt. Tény, hogy mindenki maga a legilletékesebb megjelölni, hogy milyen nemzetiségűnek vallja magát, de az is tény, hogy azt nem mindig és nem mindenütt ismerik el. Tény, hogy egyes zsidók a kelletténél erősebben akarnak egy-egy nemzetiségbe beolvadni, de az is tény, hogy a zsidósággal szemben sokkal erősebben védekeznek e törekvés leküzdésére, mint másokkal szemben és innen a nagyobb ellenszenv és erősebb küzdelem.

III.

A zsidókérdést végül gazdasági okok szülték és tartják felszínén. A zsidóság eredetileg földműves és állattenyésztő nép volt. Midőn a rómaiak Jeruzsálemet elpusztították és a zsidóság a szelzország minden irányában szétvándorolt, a megélhetés gondja mind súlyosabban nehezedett rá. Jusztiniánusz bizánci császár az ötödik században kiűzte őket a polgári jogokból, a hadservekből és a közhivatalokból. Példáját követik a nyugateurópai országok, melyek valóságos versenyt indítanak a zsidók

gazdasági elnyomására, hogy a nyomor vallásvaltoztatásra kényszerítse őket. Csak a legfontosabbakat említem. Így pl. a középkorban a földműveléshez a rabszolga épp oly nélkülözhetetlen volt, mint ma a jóság és a gép. Ezért törvényt hoztak, hogy amely rabszolga megkeresztelkedik, az váltságdíj nélkül felszabadul. A megokolás az volt, hogy nem tűrhető, hogy keresztény embernek zsidó gazdája legyen. Célja és eredménye pedig az lett, hogy ezzel lehetetlenné vált a zsidóknak a nagyobb gazdaság vezetése, mert hiszen csak a legközelebbi templomhoz kellett a rabszolgának szökni, hogy megszabaduljon zsidó gazdájától. Később megtiltják, hogy a zsidó földet vegyen vagy béreljen, ami által az eke szarvát ütik ki kezéből. Különbösen is hiába szántott vetett, a termést akárhányszor erővel elvették tőle és nem talált jogorvoslatot. Ipart nem folytathatott,

mert a céhek nem fogadtak be zsidót. Rászorították a kereskedelemre és pénzületekre, melyet nem tekintettek méltó és megfelelő foglalkozásnak és amivel más nem is igen foglalkozott. E téren azonban a zsidóság a szükségből nagy eredményt ért el, mert több nyelvet és irni-olvasni tudott, amivel akkor még csak kevesen dicsekedhettek. Az irás-olvasást vallása gyakorlásához kellett megtanulnia, hogy imádkozni és bibliát olvasni tudjon, nyelvismeretét pedig vándorlásában sajátította el és tartotta meg. A kereskedelem terén elért eredményei uj ellenségeket szereztek a benszültt kereskedőkben melyek az uj versenytársat, minden tőlük tehető módon távol akarták tartani. Csak egy kis helyi példát, 1842-ben egy zsidó kereskedő akar Marosvásárhelyt letelepedni. Az itteni örmény kereskedők féltek a konkurenciától s a városi tanács a rég érvényét veszített Ap-

Sulyos feltételeket szabott a Népszövetség pénzügyi bizottsága az új osztrák kölcsönnek

Olaszországba szökött Pfriener, a Heimwehr-puccs vezére. Ezerötszáz puccsistát tartóztattak le Ausztriában

Bécs, szeptember 15. Buresch kancellár a pénzügyminisztérium egyik főtitviselője kíséretében elutazott Genf-be, hogy a pénzügyi bizottság ülésén megjelenhessék. Utazása is kétségtelen bizonyossága annak, hogy a jobboldali puccskíséret most már végképpen elintéztnek tekinthető. A lapok jelentései szerint Pfriener örmányot, a puccskíséret kitervezőjét és végrehajtóját

nem sikerült elfogni. Az örnagy autóval állítólag tuljutott az olasz határon. Az osztrák területen maradt puccsisták közül eddig 1500 embert tartóztattak le. Utolsó genfi jelentés szerint a népszövetségi pénzügyi bizottság foglalkozott az osztrák népszövetségi kölcsön ügyével. A bizottság a kölcsön feltételül számos kikötést tett. Így minde-

nekelőtt követeli a munkanélküli biztosítás összegének leszállítását, a köztisztviselők illetményeinek mérséklését. A kölcsön feltételeinek ügyében három napon belül összehívják a nemzetgyűlést, annak eldöntésére, hogy a fenti feltételek mellett vállalhatja-e az osztrák kormány az újabb kölcsönkibocsátást.

„A lebecsülésre mi is lebecsüléssel válaszolunk” — üzenik a tanárok Jorgának

Viharos tiltakozó gyűlést tartottak a középiskolai tanárok. A középiskolai tanárok egyesülete tiltakozik Jorga közoktatási törvényei ellen

Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A középiskolai tanárok egyesülete viharos gyűlést tartott Bukarestben, amelynek keretében Jorga közoktatásügyi intézkedéseivel foglalkoztak. A gyűlésen feltűnően élshangu ellenvélemények hangzottak el a miniszterelnök iskolai reformjaival szemben. Maga a tanárok egyesületének elnöke, Grigore Fortu, éles hangu beszédben ítélte el Jorga intézkedéseit, amelyek ellentmondanak a törvényességnek és amellet pedagógiai szempontból is sok kívánni valót hagynak maguk után.

A gyűlés szónokai között egy sem akadt, aki Jorga védelmére kelt volna. Az elhangzott beszédekből az szűrődik le, hogy Jorga az eddig meghonosított szokásokat és törvényeket minden tekintetben nélkül félretette és olyan intézkedésekkel helyettesítette, amelyek csak kárára lehetnek az országnak. Rendkívül érdekes az egyesület elnöke által előterjesztett javaslat, amely a következőket mondja:

1. Válaszul az ellenszenvre és lebecsülésre és ellenszenvre, mi is lebecsülésünket küldjük cserébe;
2. Az érettség, melynek jelenlegi formája sérti a tanári kart, a tantestület egyetlen tagja se vegyen részt;
3. Az összes hibákat az egyesület részvétele mellett korrigálni kell.

A gyűlés ezután határozati javaslatot fogadott el, amelynek értelmében bizottság fogja felkeresni a miniszterelnököt és átfogja nyujtani a tanárok memorandumát, amelyben leszögezik sérelmeiket.

A német kormány megakadályozza az importot

Románia egyik legnagyobb exporipiacát is veszély fenyegeti. A magyar pénzüzetek nem adnak hitelt romániai vállalatoknak?

Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. Ebben a pillanatban a középeurópai exportáló államok érdeklődése fokozott mértékben irányul Németország felé, ahol a kormány ismét olyan rendszabályokat alkalmazott, amelyek jelentékeny károkat okozhatnak a fentemlitett államok piacainak. Németország ugyanis meg akarja akadályozni devizakészletének külföldre vitelét s ezért minden lehető elkövet arranzéve, hogy mindenü szükségletét a kereskedők a belföldről fedezzék. A német kormánynak ez a törekvése egyelőre a cseheket érintette igen sulyosan, amely nyben máris megakadályozták a sörárpa- és malátábehozalt. Nyilvánvaló, hogy ezeket az irányelveket a német kormány más államokkal szemben is alkalmazni óhajtja s ebben az esetben Románia is kellemetlen helyzetbe kerülne. Remélhetőleg, hogy idáig nem fog fejlődni a dolog, miután a csehek

igen komolyan tiltakoznak ezen eljárás ellen és sulyos megtorlással fenyegetőznek. Illetékes körökben valószínűnek tartják, hogy a legrövidebb időn belül Németország megállapodást létesít majd mindazon államokkal, melyek neki szállítanak. Ha ez megtörténik, ugy Romániának ismét érelyesen kell fellépni, hogy állandóan fenyegetett német exportpiacát megvédelmezze.

Az erdélyi és bánági piacon bizonyára nagy feltűnést kelt majd az a hír, ami egyes nagy budapesti sajtóorganumokban látott napvilágot, hogy az erdélyi iparvállalatok közül egyesek, a velük összeköttetésben álló magyar pénzüzetektől nem kapnak már többé hitelt. Ugy hírlík azonban, hogy a román kormány mindezeket a tőle telhető módon segíteni fog. Illetékes pénzügyi körökben elég kedvezően itélik meg a Magyar Nemzeti Bank rátszállítását. A hitelkamat ol-

csöbbsodása állítólag nemcsak a magyar piacra, hanem közvetve más államok gazdasági helyzetére is kedvező hatással lesznek.

Olcsó népszerű regények:

Dr. Hamburg: Achad Haam	25 L
Gratz: A zsidók egyetemes története, diszkötés, alig használt	3000 L
Dr. Fürst: Zsidó történet, zsidó kultúra	372 L
Ugyanez kötve	372 L
Izsák Arnold: Mentő csillagok	50 L
Kiss József: Jokli	80 L
Léwinsohn: Örök sziget	30 L
	272 L
Pinskes: Autoemancipáció	20 L
Gábor: Zangwill elbeszélései diszk.	46 L
Zangwill: Úvegcsiszoló	35 L
Szabó Imre: Új Balkán	120 L
Szabó Imre: Utolsó máglya	120 L
Böhm: A cionista mozgalom	120 L
Barchokba: A zsidó ifjuság könyve diszkötet	120 L
	70 L

Kapható: az Uj Kelet könyvosztályában

ÁBRAHAM GYERMEKEI

(15) AMERIKAI TÖRTÉNETEK — IRTA: SALOM ASCH

Maga is tudta, de külön is figyelmeztették rá, hogy a mezői munka nem könnyű dolog.

— Nehéz, de édes kenyér — mondotta magában Baruch-Motche és hajlandó volt magára vállalni ennek a mesterségnek minden fájdalmát és keserűségét.

Mellesleg megjegyezzük, hogy Baruch-Motche azt hitte, hogy ismeri a mezőgazdaságot, noha soha nem volt még ázó a kezében és soha nem ment még eke után.

Fiatalkorában azonban sokat olvasott erről és éveken át gabonakereskedéssel foglalkozott. Csak amikor munkába állott, ismerte fel, milyen nehéz valójában a gazdálkodás.

Őszkor vette át a farmot. Kiszámították neki, hogy a burgonya jövedelméből, amit földjén kitermelhet, át fog telelni és következő burgonyatermésig meg fog tudni élni. De kiderült, hogy a krumpli nedves helyen fektült és emiatt a felénél több elrothadt. Baruch-Motche tehát az első télen kénytelen volt abból a lisztből élni, amit két leánya (ezek a városban maradtak és tovább is a shopban dolgoztak) Newyorkból küldött a farmra. Amire azonkívül még szükség volt, azt Baruch-Motche úgy kereste meg, hogy kiment kicsiny erdejébe és fát vágott.

Más ember már régen elhagyta volna a papírral bevont, sivar falakat és visszatért volna a városba. Nem úgy Baruch-Motche. Most már jól fogott, amit fiatal korában olvasott héber fölvilágosító iratokban és progresszív újságokban, hogy milyen fontos a mezőgazdaság a zsidók számára és hogy egyedül ez oldja meg a zsidó kérdést. Mert egy zsidó paraszti osztály létezése a leghatásosabb válasz az antiszemitáknak arra a heccelődésére, hogy a zsidó képtelenek a testi munkára. Baruch-Motche most úgy érezte, hogy ő a maga személyében megtestesítője az egész zsidó népeknek. Meg volt győződve róla, hogy abban az esetben, ha cserben hagyja a farmot és beköltözik a városba, ez nyilvánvaló bizonyítéka lenne annak, hogy a zsidó nép képtelen a mezőgazdasági munkára és ez újabb propagandaanyagot nyújtana a zsidók ellen. Ilven felelősséget Baruch-Motche nem vállalhat.

Ezért inkább kitartott...

II.

Jött a tavasz. Baruch Motche beutazott a városba és leányaitól pénzt kért vetőmagra. Megint a shop kisegítette a farmot.

Baruch-Motche előszedte az ekét — azt az ekét, amit a költők olyan szívesen megénekelnek — és alaposan megvizsgálta, mielőtt egyetlen tehenét eléje fogta. Fia a téhen mellett ment, Baruch-Motche maga pedig tolta az ekét. Channanak ki kellett jönnie a mezőre, hogy tanuja legyen a nagy eseménynek, amikor az ekét elsősorban húzzák végig a mezőn. Baruch-Motche áldó imát mondott és apa és fiu az egyetlen tehen segítségével elkezdte megművelni a nagy szántóföldet, amely házuk előtt terjedt el a dombon.

A munka nehéz és fáradságos volt, de már az első napon Baruch-Motche nem érezett semmit. Arca kivörösödött a munkában, verejtéke lehullott homlokáról, inge pedig hozzátapadt nedvesen testéhez. A szántóföld dombos és az eke meg-megakadt benne. A téhen meg-megáll és minden kísérlet, hogy továbbjuttassák, hiábavaló. A fiatal Aroncsik minden erejével rángatja.

Mégis Baruch-Motche boldog volt ezen a napon. Az ekének minden előrelökődésénél bibliai idézeteket citált, mintha lelkesíteni akarná ezzel a szántást, vagy pedig figyelmeztetni a földet, hogy most zsidó kezek művelik, legyen tehát puhább és engedékenyebb.

A keresztény farmerek a szomszédságban csodálkozva nézték a különös szokatlan képet, hogy egy ember egy fiúval és egy tehenel akarja megművelni a szántót. Megállottak és fejüket csóválták.

— Ez az ember nem fog kenyeret enni ebből a szántóföldből — mondotta egyik a másikkal.

Ugy látszott, hogy ez a jövendölés meg is valósul, mert az eke, amit a fiu és a téhen húztak, nem jutott előbbre. Abban az időben, amikor a szomszédok földjeiket már teljesen megszántották és félig be is vetették, Baruch-Motche még min-

dig annak a földnek első barázdáján ment végig, amelyből „kenyeret“ akart aratni.

— Hallod-e ember, ezt neked tavaly őszkor kellett volna megcselekedned, mind járt aratás után! Mit akarsz? Együtt akarsz vetni és aratni? Az asszony is kilenc hónapig hordja gyerekét — kiáltotta vissza Johnson, a zsidó Baruch-Motche közvetlen szomszédja kacagva, mialatt kezzeit beleeresztette nadrágzsebébe és szájjában a rágódohánnyal nézte a határból, hogy a zsidó hogy kinlódik a szántással. Baruch Motche nem tudott angolul, a fiu is csak néhány szót beszélt. Mr. Johnson megjegyzése miatt az új farmer nagyon elszégyelte magát. Azonban nehogy a szomszéd előtt ostobának lássék és ne hogy a „más népek“ zemei előtt, hogy nem tud bánni az ekével, ráfordított fiára:

— Mondd meg neki, Aroncsik, hogy a mi vidékünkön így művelik a földet és ha majd tovább is itt leszünk, akkor meg fogjuk tanulni a szántást, úgy, ahogy itt szokták.

Aroncsik, amennyire képes volt, tolmácsolta apa szavait Mr. Johnsonnak.

— És mivel akarod bevételn ezt a szántót? — kérdezte a szomszéd.

— Mondd meg neki, Aroncsik, hogy a bonával, — felelte büszkén Baruch-Motche.

— Mit? Gabonát akarsz itt növeszteni? Johnson hangos kacagással mutatta nagy fogait.

— Szentjánoskenyér és füge inkább fog nőni, mint gabona. Mondd meg apádnak, fiam, inkább krumplival vesse be ezt a földet. Csak akkor lesz mit ennie, különben veheti fogait és beteheti pénzes zacskójába. Mi, Newyerseiben vagyunk, nem pedig Illinois államban.

Ezzel Mr. Johnson távozott.

Baruch-Motche nem értette, mit jelentenek a szomszéd szavai és fáradhatatlanul szántott tovább. Minden reggel, pirkadás előtt, már munkája mellett állott. A szomszédok szántásai már zöldeltek. Baruch-Motche azonban még mindig nem készült el az első barázdával. Észrevette, hogy szomszédai mindig nevettek, valahányszor megjelent tehenével és fiával az eke mellett. Ő azonban el volt szánva arra, hogy nem enged és hogy teljesíti kötelességét. Isten majd gondoskodik a továbbiakról.

Amikor elmúlt egy kis idő és a szomszédok észrevették, hogy a zsidó földjéhez ragaszkodik, egy reggel Mr. Johnson oda- jött Baruch-Motchehoz, két óriási lovával. Odaállt az ekéhez, befogta a lovakat és átadta a gyeplőt a fiúnak.

— Mondd apádnak, hogy nálunk nem szokás tehenel szántani, hanem ilyen fogat — és rámutatott a lovakra.

Aztán folytatta.

— Földjeim már meg vannak szántva, már nincs szükségem a lovakra. Használjátok, amíg elkészültök a szántással. És mondj meg az öregnek, hogy hagyjon mindent abba és az első szántásba ültesse burgonyát, de gyorsan, mielőtt a nap kiszikkasztja a talajt. Csak akkor lesz mit ennetek a télen, különben megint mehet fát vágni az erdőbe.

Mr. Johnson néhányat rágott, aztán művészi ivben kiköpte a sárga dohánylet.

Azonban sem Johnson lovai, sem pedig a beültetett burgonya nem segített. A nyár sokkal rosszabb volt a télnél és Baruch-Motche az övével éhen halhatott volna, ha a városban nincsen shop, ahol leányai dolgoztak. A műhelynek folyton szállításra kellett a lisztet a farmra.

Azonban jött egy részletfizetés, csekély

háromszáz dollárról. Baruch-Motche sietett a városba és ekkor megint csak a műhely segített. Sógora közvetítésével Baruch-Motche kölcsönt vett fel egy zsidó hitelszövetkezettől, de nem a farm fizette a heti részleteket, hanem a shop... Megint jött a tél, amitől Baruch-Motche

nak bizony félnie kellett.
— Ez a tél legyen az utolsó próba — felelte felesége szemrehányására.
Channe ugyanis nem tudta nézni, hogy férje és fia hogy vesződnek a kicsiny erdőben és mindig figyelmeztette:
(Folytatjuk)

Ezerkétszáz embert ölt meg a belizei orkán

Londonból jelentik: A belizei orkánok tizedszázados áldozatainak száma elérte az 1200-at. A holttesteket egyházi szertartással hevenyészett máglyákon égették el. Borzalmas látványt nyújt az óriási halotti máglyák szakadatlanul gomolygó

füstje a romok fölött. A városban egyelőre az amerikai hadihajók legénysége tartja fenn a rendet, mert a teljesen kimerült helyőrség nem tudja ellátni a szolgálatot. A szerencsétlenség színhelye felé angol hadihajók vannak utban.

Egy fiatal jasi diák rálőtt tanárjára, mert az elbukatta a pótvizsgán

Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. (Az Új Kelet tudósítójától.) A jasi Cogalniceanu gimnáziumban megdőbentő dráma játszódott le. Goldenberg Leon huszéves fiatalember a jasi kereskedelmi iskola harmadik osztályának tanulója rálőtt Titus Patriciu professzorra, a Cogalniceanu liceum igazgatójára, aki őt a javítóvizsgán elbukatta. A dráma előzményei a következők:

Goldenberget ebben az évben másodszor bukatta el Titus Patriciu professzor, aki a felsőkereskedelmi iskolában a matematikai tanszékét töltötte be. Az elmúlt héten tartották meg a javítóvizsgát, amelyen a professzor ismételt elbukatta — ezúttal osztályismétlésre Midon Goldenberg az eredményt megtudta, felkereste a professzort és kérte, hogy vizsgáztassa őt le megegyezően, mert el van készülve és reméli, hogy vizsgája ezalkalommal sikerüljön. Patriciu azt válaszolta, hogy ő megegyezően nem vizsgáztatja le, de ha a diák elégedetlen a vizsga eredményével, úgy kérje az iskola igazgatóságától egy vizsgáztató bizottság kiküldését.

Ez a válasz nem elégitette ki Goldberget és tegnap reggel megvárta

a liceum kapujában a tanárt akitől újra érdeklődött, vajjon nem-e tehetne mégis újabb vizsgát.

— Majd meglátjuk, hogy dönt a tanári konferencia — válaszolta Patriciu professzor.

— De hiszen a tanári konferencia már meg volt — replikázott Goldenberg.

Közben a tanár mefordult és a liceum irodája felé indult. Ebben a pillanatban Goldenberg revolvert rántott elő zsebéből és rálőtt a tanárra. A golyó a professzor vállába furódott és a kulcsfontól irányt változtatva, a professzor karja mellett, a kabátujj könyvének kénél jött ki. Goldenberg második golyója eltévessztette célját és a folyosó ablakát keresztöltörte, az uccára került. A bűntény után a diák kirohant az iskola épületéből és eltűnt.

Patriciu professzort kórházba szállították, ahol megoperálták. Állapota teljesen kielégítő. A merénylő diák délután önként jelentkezett a rendőrségen. Kijelentette, hogy zárják el őt egész életére börtönbe, ha a vizsgáztató bizottság előtt be nem bizonyítja, hogy igazságtalanul buktatták el.

Mi az igazság a nagyváradi kovakő-botrány ügyében

Paller László levele a szerkesztőséghez

Cluj-Kolozsvár, szeptember 15. Az Új Kelet tudósítójától. Egyik legutóbbi számunkban „Konjunkturája van a kovakődenunciálásnak Nagyváradon“ címen cikket írtunk, amelyben beszámoltunk arról, hogy egy kovakő-tranzakcióval kapcsolatban hogyan rántottak be két nagyváradi kereskedőt. Az ügyben ma a következő levelet intézték szerkesztőségünkhöz:

„Az Új Kelet tek szerkesztőségének
Cluj.

A nagyváradi kovakő-botrányval kapcsolatban van szerencsém a szerkesztőség szíves tudomására hozni a következőket: A múlt hó végén történt, hogy a Royal kávéházban ültem egy kereskedő társaságában. Egy fiatalember közeledett asztalunkhoz, aki azt mondta, hogy Nagyváradról való kereskedő. Beszélgetés közben foglalkozásom iránt érdeklődött, mire én megmondtam, hogy sajnos, állás nélkül vagyok. Az állítólagos nagyvá-

ralyi kereskedő ekkor azt ajánlotta, hogy szerezzek neki kovakövet, amellyel szépen kereshetek. Én mindjárt kaptam az alkalmon, mert fogalmam sem volt, hogy milyen aljas tervek szöttek velem kapcsolatban. Elmentem régi, jó barátomhoz, Bash István Galamb ucca 3. szám alatti kocsmárhoz és tanácsot kértem tőle. Bash azt mondta, hogy ne csináljam meg az üzletet és én foglalkozzam törvénybe ütköző dolgokkal.

Éppen akkor jött Basch üzletébe egy fűszerkereskedő Fon Ignác, akitől Basch a fűszert vásárolta. Mikor eltávozott utána mentem és megkérdeztem tőle, nem-e tud kovakövet szerezni egy kereskedő részére, aki Bukarestbe akarja szállítani az árut. Ő elvállalta az üzletet, mire én nyolcszáz lejít adtam át neki, hogy ezer darab kovakövet hozzon érte. Fon meg azt mondta, hogy száz darabot, a többi pénzt visszaadta és azt mondta, hogy akár tízezer darabot is tud szerezni, csak pénz legyen hozzá. Én a hétszáz darab kovakövet elvittem a fiatalemberhez, akiről azt hittem, hogy nagyváralyi kereskedő. Mikor átadtam a kovaköveket, azonnal letartóztatott és kényszerített, mondjam meg, kitől szereztem be az árut. Ekkor láttam, hogy detektívvel állok szemben, aki aljasul beugrott. Kényszerített, hogy vigyem át Fonhoz, ott mutassam be, mint a bátyámat. El is mentünk. A detektív pénzt adott Fonnak, aki elment a kovaköért. Mikor visszajött a zsákkal, a detektív Font letartóztatta, engem pedig szabadlábra helyezett.

En egyáltalában nem vagyok besúgó. Basch Istvánnak sincs semmi szerepe a dologban és én is csak azért ugrottam be, mert szükségem volt pénzre. Nagyon kérem, hogy b. lapjokban írják meg az igazságot. A detektívet ügyvédem által feljelentettem.

Tisztelettel
Paller László

Rohamosan közeledik

Főnyeremény: 1.000.000 Lei
Közel 2000 nyeremény,
2.700.000— lei értékben

Slessen vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

100 lej egy sorsjegy ára 100 lei!

Postal megrendelésnél az utánvételezési és portóköltséggel együtt is csak 100 lej egy sorsjegy.

Zsidó Kórházegyesületek Központi Sorsjátékintézősége Cluj, Piata Unirii 20.

az erdélyi zsidó kórházegyesületek sorsjátékának húzási terminusa. Ha részt akar venni azokban a nagy és reális nyerési esélyekben, amelyeket ez a sorsjáték nyújt.

A. ÚJ KELET
bánsági
Főszerkesztő
Felelős szerkesztő
Bukarest
Hátszégi E
Cikkeink után
megjelölés

A Zsidó Kolozsvár

A Zsidó Párt roztta, hogy az a szervezési munkáját céljából zsidó egyének a pártba való bekozzék. Ha mindegyik az őt felkelni, akkor kétszervezési munkái zsidóság erőt fog képviselni teljes egészében célkitűzéseit. A zsidóság a szernek megtárgyalástörtökön este felasztmányt.

— A német n a Brüning-korn szülnék. Berlinbi cialista parlame vánta, hogy a p akkor óhajt részt rék kérdésnél akciójuk a Brü hatja.

LEPAGE
BÓL MAGYAR
A.: Fekete kol na lelke, Rema Két fogoly, stb

— Megválaszt tanácsjait. G szövetségi közgy zuela helyére m nácstagokat. A k 43 szavazattal nácsba, Perzsia Venezuela utódja 48, utóbbi 45 sz

— Az Egyesül naszádja vitt Brit-Hondurasba Egyesült Államok élelmiszerekkel é szerekel és kö rasi Belizebe é nagyobb része a kedéseken tartó leg több helyen n ságban áll a cikl ár vize.

— Csendesebb pestről jelentik: időjárásprognózis időjárás várható gyokkal és délen hőmérséklet Bu fok Celsius volt.

— H. Devecser iskolájában a t lentkezés a Cal. 18. Metropol-pal ben. Telefon 9 Speciális gyerme tisztviselőcsoport

— Véres összet nisták és szocial jelentik: A kele cialista Reichsbai között összeütköz lom beavatkozott totta a harcos es letartóztatás tört és folyamán. A lehetett megállap

— Ertesítés. óraker avatják öz sirkövet a kolozsv A megboldogult is zóit ezuton hivják és Goldberger Józ lás 10 óraker Kir

— Lezuhant és s giffolta parancsn szerint az orosz le noka, egy táborno hant és szörnvetha

HIREK

A UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A Zsidó Párt megkezdte Kolozsváron a szervezési munkát

A Zsidó Párt helyi vezetősége elhatározta, hogy az ősz beálltával megindítja a szervezési munkát a Párt kereteinek kiépítése céljából. E munka során minden zsidó egyének alkalma lesz arra, hogy a párthoz való belépés tekintetében nyilatkozzék. Ha minden zsidó pozitív irányban fog az öt felkereső bizalmi férfiúnak felelni, akkor kétségtelen, hogy ennek a szervezési munkának eredményül a romániai zsidóság egy tekintélyes politikai erőt fog képviselni, amelynek módjában lesz teljes egészében megvalósítani a párt célkitűzéseit. A párt ideiglenes helyi vezetősége a szervezési munka módozatainak megtárgyalására folyó hó 17-én, csütörtökön este fél 9 órára hívta össze a választmányt.

A német nemzeti szocialisták ismét a Brüning-kormány megbuktatására készülnek. Berlinből jelentik: A nemzeti szocialista parlamenti frakció leszögezni kívánta, hogy a parlamenti munkában csak akkor óhajt résztvenni, ha valamely konkrét kérdésnél remény van arra, hogy akciójuk a Brüning-kormányt megbuktathatja.

LEPAGE KÖLCSÖNKÖNYVTÁR-BÓL MAGYARUL olvashatja: Kuncz A.: Fekete kolostor, Földi: Kádár Anna lelke, Remarque: És azután, Zilahy: Két fogoly, stb. Kölcsönj minimális.

Megválasztották a Népszövetség új tanácsstagjait. Genfből jelentik: A népszövetségi közgyűlés ülésén a tanácsból kiváló Spanyolország, Perzsia és Venezuela helyére megválasztották az új tanácsstagokat. A közgyűlés Spanyolországot 43 szavazattal újra beválasztotta a tanácsba. Perzsia helyére Kína került be és Venezuela utódja Panama lett. — előbbi 48, utóbbi 45 szavazattal.

Az Egyesült Államok több torpedónaszádja vitt élelmet és gyógyszereket Brit-Hondurasba. Londonból jelentik: Az Egyesült Államok több torpedónaszádja élelmiszerekkel és hadirepülőgépek gyógyszerekkel és kötszerekkel a brit-hondurasi Belizebe érkeztek. A lakosság legnagyobb része a városban kívül az emelkedéseken tartózkodik, mert a városban legtöbb helyen még másfél-öt láb magas-ságban áll a ciklon nyomán támadt szökőár vize.

Csendesebb időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint csendesebb időjárás várható, hajnali talajmenti fagyokkal és délen fokozódó borulással. A hőmérséklet Budapesten ma délben 14 fok Celsius volt.

H. Devecseri Anci mozgásművészeti iskolájában a tanítás megkezdődött. Jelenkezés a Cal. Reg. Ferdinand 32. (ajtó 18. Metropol-palota) alatti új helyiségben. Telefon 964. Felnőtt csoportok. Speciális gyermekmódszer. Déli és esti tisztviselőcsoportok.

Véres összetűzés Berlinben kommunisták és szocialisták között. Berlinből jelentik: A keleti kerületekben a szocialista Reichsbannerek és kommunisták között összetűzések voltak. A karhatalom beavatkozott s a mellékutcákba szorította a harcoss csoportokat. Mintegy száz letartóztatás történt a több óras verekedés folyamán. A sebesültek számát nem lehetett megállapítani.

Értesítés. Csütörtökön délelőtt 10 órakor avatják özv. Goldberger Baruchné sírkövét a kolozsvári régi zsidó temetőben. A megboldogult ismerőseit és hozzátartozóit ezután hívják meg Gombos Sámuel és Goldberger József fiai. Autobusz indulás 10 órakor Király u. 45. sz. alól.

Lezuhant és szörnyethalt az orosz légi flottó parancsnoka. Moszkvai jelentés szerint az orosz légi haderők főparancsnoka, egy tábornok, repülőgéppel lezuhant és szörnyethalt.

Hathónapos moratóriumot kérnek a moldvai mezőgazdák

Bucuresti-Bukarest, szeptember 15. Jásiban ma kongresszust tartott a moldvai mezőgazdák szindikátusa. Grossu elnök be számolt a mezőgazdasági szindikátusok képviselőinek bukaresti tanácskozásairól és közölte, hogy a földművelésügyi miniszter szerint a legközelebbi napokban életbeléptetik a minimális gabonaárakat

Rabbi I. Fischmann Erdélyben. Amint autentikus forrásból értesülünk, Raw I. L. Hakohen Fischmann, a Jeruzsálemben megjelenő Hator című ortodoxionista folyóirat alapító szerkesztője, a Cionista Világszervezet A. C.-ban és a Jewish Agency Counciljában a Mizrahi képviselője, a palesztinai vallásos nevelőintézetek szellemi irányítója közvetlenül Szukkoth után rövid pár napra Erdélybe érkezik, ahol a nagyobb városokban egy-egy előadást fog tartani a vallásos zsidóság legaktuálisabb problémáiról. Fischmann rabbi széleskörű zsidó tudományos és publicisztikai munkásságot fejt ki s emellett a legkitűnőbb zsidó szónokok egyike és így a zsidóság legszélesebb rétegeinek méltó érdeklődése előzi meg előadásait, melyek befejeztével Lengyelországba, majd amerikai propagandaturáig indul a vallásos zsidóság szervezeteinek kiépítésére. Rabbi Fischmannal együtt érkezik Erdélybe Áron Keszenbaum jezsuita rabbi zsidó tanár is, ki különösen a Mizrahi ifjúság problémáit és szervezeteinek új irányelveit fogja ismertetni. Az erdélyi zsidóság eme vendégeinek első állomása Máramarosra megy, mely után Szatmár, Nagyvárad, Kolozsvár, stb. következnek. A nagyobb városok főbb zsidó bizottságai már megalakították fogadtatásukat, hogy a vendégek fogadtatása minél imponzansabb módon nyilvánuljon meg.

Ritmus és hallásfejlesztés a gyermekkorban a legkönnyebb. Dalcroze, aki a legelső kapacitás ezen a téren, zenével összekötött táncszerű játékkal, hallásfejlesztő ritmikus mozgássorozatokkal és dirigálással éri el azt, hogy a gyermekeknek a zenetudás nem okoz nehézséget. Ezt a kiváló módszert alkalmazza Pap Vera ritmikus tornatanárnő is gyermekkurzusain, ahol már 3 éves kis tanítványai is vannak.

A spanyol kormány át akarja adni a hatalmat a szocialistáknak. Madridból jelentik: A közigazgatási miniszter kijelentette, hogy mihielyt az állam alapvető törvényeit megszavazták, a mostani kormány lemond, hogy helyet adjon egy egységesebb összetételű kormánynak. A kormány lemondása után a szocialistáknak ajánlják fel a hatalmat, minthogy ezeknek pártja a legnagyobb a nemzetgyűlésen.

A hadihajók építkezését öt évre fel akarja függeszteni Borah szenátor. Newyorkból jelentik: Borah szenátor, a szenátus külügyi bizottságának elnöke a rádióban feltűnést keltő beszédet mondott a haditengerészet fegyverkezésének örültségéről és azt az eszmét vetette fel, hogy a legközelebbi öt évre abba kell hagyni minden hadihajóépítkezést. Azt mondják, hogy Hoover rokonszenvez a gondolattal és a kongresszusban nagy többsége van a tengeri építkezések felfüggesztésének, mert az amerikai költségvetés deficitje igen nagy.

a belföldi forgalomban. A kongresszus határozati javaslatot fogadott el, amely hat hónapi moratóriumot kér a mezőgazdák nak, követeli a mezőgazdasági adósságok rendezését, a vasuti szállítási és a petróleumárak leszállítását, az agrártörvények módosítását és a gabonaárak minimalizálását.

Aki birja, marja. A Kelet Népe ünnepi száma egyetlen érdekes, háborus és inflációs kisregényt ad olvasóinak. A kolozsvári előfizetők ma veszik kézhez a regényt, a vidékiek e hét folyamán. A Kelet Népe előfizethető az Uj Kelet könyvosztálya utján is (Cluj, Str. Baron L. Pop 10.). Előfizetési ára félévre 230 lej.

Olaszország és a szovjet közli egymással fegyverkezési adatait. Moszkvából jelentik: A szovjet és Olaszország között megegyezés jött létre, amelynek értelmében a két kormány kölcsönösen közli egymással a nemzetközi leszerelési értekezletre szánt fegyverkezési adatait.

Rabló és zsaroló álhuszárkapitány és álföldbirtokos kereskedő számtalan büne a bécsi törvényszék előtt. Bécsből jelentik: A büntető törvényszék egy vegyes tanácsa hétfőn kezdte tárgyalni a budapesti illetőségű, Ágoston Rezső 62 éves kereskedőnek és három társának családi ügyét. A tárgyalás a nagy anyag miatt és a sok károsultra való tekintettel legalább négy hétig fog tartani. A vádirat szerint Ágoston Rezső elhitette a hiszékeny kisbirtokosokkal, hogy Magyarországon nagy vagyona van, kisebb-nagyobb birtokokat vásárol, amelyekre csak előleget fizetett, aztán megterhelte az ingatlanokat jelzálogkölcsönökkel és ily módon több, mint százezer sillinggel károsította meg a szegény embereket. Ágoston Rezső még Auguszta néven három évet szolgált a II. huszárezredben, csak közlegény volt, de mikor obsitot kapott, megtette önmagát huszárszázadosnak és a magyar igazságszolgáltatással is többször meggyűlt a baja. Rablási kísérletért egy ízben harmadfélévi fegyházbüntetést állott ki, zsarolásért egy évig ült a börtönben és Bécsben is kitöltött két évi börtönt több rendbeli csalásért.

A holland költségvetés is deficités. Berlinből jelentik: A holland pénzügyminiszter Hágában ma terjeszti be az új költségvetést amelynek keretében 41 millió forintot hiányt kell eltüntetnie. A parlament előreláthatólag csak három nappal a betervezés után kezdi meg a költségvetési vitát.

Oustric bankár egészsége megrendült. Milánóból jelentik: A Corriere della Sera párizsi értesülése szerint Oustric bankár egészsége a fogságban megrendült. Nincs kizárva, hogy egy időre feltételesen szabadlábra fogják helyezni.

Az EKE turista szakosztálya folyó hó 20-án, (vasárnap) a következő kirándulásokat rendezi: A) Torockó, Székelykő autóval. Indulás reggel 6 órakor. Vezető: Bogyó Lajos. Jelentkezni lehet szerdán és pénteken 6-8 óráig. B) Tur, turi hasadék, gyalog és kerékpáros kirándulás. Indulás szombaton este 9 órakor. Vezető: Bakos Ferenc. Gyülekezés mind a három turánál a Mátyás-háznál. Vendégeket szívesen látja az egyesület.

A Kolozsvári Mentők 12. osztályu készpénzsorsjátéka

Vasárnap szeptember 20-án 5-ik osztály huzása

Főnyeremény 250.000 Lei

Egyedüli sorsjegy, amelyik megújítás nélkül még 8 osztályon vesz részt

Vidéki rendelések 119 lej előzetesen beküldött összeg ellenében még szeptember 20. délelőtt 10 órakor is postázhatnak. Huzás délután 3 órakor a várasháza dísztermében. Sorsjegyeink garatálója az

"ALBINA BANK"

Központi Sorsjegyiroda Cluj, Str. Memorandului 16.

TELEFONSZÁM: 833.

Sorsjegyek kaphatók bankokban, tőzsdékben, fodrászoknál, uccai árusoknál stb.

Gyerekek ingyen

kapnak tanrendet, könyvjegyzéket, betétkönyvet

LEPAGE-nál CLUJ

NAPROL-NAPRA

A newyorki lapok szerint Panamából repülőgépen 1 millió perui darazsat szállítottak Miamiába s onnan továbbítják a louisianai cukornádültetvényekre, hogy elpusztítsanak egy molyfajtát, amely évente sokmillió kárt okoz az ültetvényekben.

Szlovéniában a sorozatos felhőszakadások árvízveszedelemmel fenyegetik a mélyebben fekvő városokat és községeket. Cilly városát már elöntötte az árvíz. Több kerületet ki kellett üríteni. Az óbecsei hajószerecsétlenség halálos áldozatai közül kettőnek holttestét még mindig nem találják. Nyolc halálos áldozatot ma temetnek.

A Press Association távirata szerint Lindbergh és felesége Kína felé startoltak a Tokio közelében levő kashumigaurai repülőtérről. Utjuk célja egyelőre Nanking s később meglátogatják Sanghait is. Lindberghék még nem döntöttek afelől, hogy Európán és Atlanti óceánon térjenek-e vissza Amerikába, vagy pedig a Csendes óceánon át az Océániai szigetek és Havaian történetű közbeeső leszállásokkal.

Fokker repülőgépgyáros a jövő közlekedési eszközének a gyorsjáratu repülőgépet tartja. Biztosra veszi, hogy már közelebbi sorozatosan fognak előállítani olyan repülőgépeket, amelyek az óceánt Európa és Amerika között óránkénti száz mérföldes sebességgel szelik át.

Az északamerikai államokban hóhullám lépett fel. A hőmérséklet sok helyütt meghaladta a 40 fok Celsiusot, ami az évi hőmérséklet rekordmagassága azon a vidéken.

Csehszlovákia férfi egyes teniszbajnoka a japán Sato lett, aki a szintén japán Kavashit négy-négy szettes küzdelemben legyőzte.

Stainforth pilótatiszt 621.367 km. órával új világrekordot állított fel a tenger felett 150 km.-es háromszög alakú pályán.

Byrd néhány héten belül új délsarki expedícióra indul, melynek tartamát másfél évre tervezik.

Szövetkezésre hívja fel a mezőgazdákot a földművelésügyi minisztérium. Bukarestből jelentik: Az agronomok tegnap délután értekezletet tartottak a földművelésügyi minisztériumban, Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter elnöklétével. A miniszter, Radianu és Stanciu alminiszterek felhívták az agronomokat, legyenek a falu népének vezetői a racionális gazdálkodásnál. Igyekezzenek a gazdákat a többtermelésre rávezetni és az egyesülés szellemét köztük kifejleszteni, hogy a szövetkezet előnyeit élvezhessék. Kérte az agronomokat, hogy a mai nehéz időkből fokozottabban mértékben legyenek támogatására a kormány munkájának és odaadásal teljesítsék feladatukat.

Holtpontra jutottak a tárgyalások a Banca Nationala és a Berkovitz-Bankház között. Bukarestből jelentik: Az Argus értesülése szerint a Banca Nationala és a Berkovitz-bankház közötti tárgyalások holtpontra jutottak, mert a garanciák kérdésében nem sikerült a megegyezés. A bank vezetői nem mutatnak engedékenységet, mégis remélhető, hogy végeredményben sikerülni fog a megállapodás még a törvényszék által kitűzött terminus előtt, mert ellenesetben a csőd kimondása fenyegetne.

Folyik a szeszmonopolium tervezet végleges megszövegezése. Bukarestből jelentik: A Kamara pénzügyi és költségvetési bizottsága ma folytatja a szeszmonopolium törvénytervezetnek megvitatását és véglegesen megszövegezi a javaslatot. A szeszmonopolium letárgyalása után a bizottság a cukormonopoliumról szóló törvényjavaslatot veszi tárgyalás alá.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE, HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

